

EXAMENWIJZER SNEVT

JANUARI 2010

Woord vooraf	2
Hoofdstuk 1. De vertaling	2
Keuze en redactie van de tekst	2
Lengte.....	2
Concreet en beschouwend	2
Inleiding op de tekst	2
Kwaliteit van de teksten	3
De beoordeling van het examen	3
De beoordeling van de autonome tekstkwaliteit	4
De inventariserende beoordeling.....	6
Bonus voor opvallend goede vertaling.....	9
Maluspunten en bonuspunten.....	9
Taalfout: halve of hele maluspunt?	9
Equivalentiefout: hoeveel maluspunten?.....	10
Tekstversturende equivalentiefouten.....	13
Cumulatie en opeenvolging van fouten.....	13
Omissies	14
Totstandkoming van het cijfer en rapportage.....	14
SNEVT-Examen Vertaler: Beoordelingsformulier Vertaling.....	16
Hoofdstuk 2. De samenvatting	19
De keuze van de samen te vatten tekst	19
Beoordeling en de rapportage daarvan	20
SNEVT-Examen Vertaler: Beoordelingsformulier Samenvatting	22
Hoofdstuk 3. Maatschappijkennis	24
Omvang en vormgeving	24
Beoordeling en de rapportage daarvan	25
Appendices	26
Appendix 1: tekstcorpus voorbeelden hoofdstuk 1	26
Appendix 2: voorbeelden van beoordeelde examens	33
Appendix 3: de samenvatting op het SNEVT-examen	41

Hoofdstuk 1. De vertaling

Keuze en redactie van de tekst

Het examenonderdeel Vertalen wordt op de website van de SNEVT als volgt omschreven:

Vertaling uit de vreemde taal in het Nederlands

Dit onderdeel bestaat uit twee vertalingen van elk ongeveer 200 woorden. De teksten zijn van algemeen maatschappelijk-informatieve aard, dus niet specialistisch. Ze zijn onderling verschillend van inhoud en karakter.

Vertaling uit het Nederlands in de vreemde taal

Ook dit onderdeel bestaat uit twee vertalingen van elk ongeveer 200 woorden. Deze teksten hebben hetzelfde karakter als die bij het onderdeel Vreemde Taal-Nederlands. Voor alle talen wordt uitgegaan van dezelfde Nederlandse brontekst.

We werken dit hieronder verder uit.

Lengte

Het ‘ongeveer 200 woorden per tekst’ concretiseren we als volgt: de beide teksten zijn minimaal 180 en maximaal 220 woorden lang, en het totale aantal moet zo dicht mogelijk bij de 400 woorden liggen (maximale speling van het totale aantal woorden: 5%). Is de ene tekst wat langer, dan wordt dit bij voorkeur gecompenseerd doordat de andere wat korter is.

Concreet en beschouwend

De ‘onderling verschillende inhoud’ en het ‘onderling verschillende karakter’ realiseren we door de eerste tekst ‘concreet’ te maken, de tweede ‘beschouwend’. Die concrete tekst kan bijvoorbeeld een fragment zijn uit een brochure of een andere vorm van publieksvoorlichting, of een reclame-uiting. De ‘beschouwende’ tekst heeft een iets meer essayistisch karakter. Vaak is het verschil tussen beide ook typografisch geaccentueerd: opsommingen en punten in het concrete deel van het vertaalexamen, een platte bodytekst in het beschouwende deel.

Inleiding op de tekst

Iedere vertaaltekst wordt voorafgegaan door een korte inleiding, die de situatie duidelijk maakt waarbinnen de vertaalopdracht plaatsvindt. U krijgt antwoord op vragen als ‘Voor wie moet ik dit vertalen?’ en ‘Waarom moet ik dit vertalen.’ De inleiding kan u in bescheiden mate helpen bij het maken van vertaalkeuzes, die met name te maken hebben met een meer brontaal-georiënteerde en een meer doeltaal-georiënteerde aanpak. Moet u *il ministro della Giustizia olandese, Piet Hein Donner*, helemaal vertalen, of kunt u het reduceren tot ‘minister Donner van Justitie’? Kunt u de tekst wat wervender en aanstekelijker maken door een eerste persoon in te voeren (‘ons bedrijf’ in plaats van ‘het bedrijf’)?

Kwaliteit van de teksten

Geen defecte teksten. Het is een alledaags dilemma voor de vertaler, in hoeverre defecten in de brontekst moeten worden gecorrigeerd. (Een Franse auteur noemt het schaduwen van staatsgevaarlijke individuen abusievelijk *renseignement* in plaats van *sûreté*. Vertaal je rechttoe, rechtaan ‘inlichtingendienst’ of corrigeer je stilzwijgend tot ‘veiligheidsdienst’?) U wordt op het examen niet met dit soort dilemma’s geconfronteerd.

Bij al ons materiaal streven we daarom naar inhoudelijke en taalkundige perfectie. Geen rare beeldspraken, geen cryptische tournures, geen taal- en stijlfouten. Het ergste waarmee we u misschien confronteren is een beetje modieus of cliché-achtig taalgebruik (‘Het is de missie van ons bedrijf...’; ‘Het kan niet zo zijn dat...’).

Relevant voor alle talen. Bij het onderdeel Vertalen Nederlands – Vreemde Taal werken we met een en dezelfde Nederlandse tekst. We houden daarbij in de gaten dat het bij alle zes onze vreemde talen even relevant en realistisch is om de tekst ernaartoe te vertalen. Een grote Nederlandse gemeente zal delen van haar website misschien in het Engels, Duits of hoogstens Frans vertalen, maar vast niet in het Italiaans, Spaans of Russisch. Bij een groot exportbedrijf kan je je zoiets wél voorstellen.

Even moeilijk voor alle talen. De vertaling is voor alle talen ongeveer even moeilijk. Het is niet zo dat kandidaten bij de ene taal een pasklare oplossing in het woordenboek kunnen opzoeken, terwijl bij de andere moeizaam naar een tentatieve vertaling gezocht moet worden.

We houden er rekening mee dat u op het examen geen internet ter beschikking heeft. We gaan er wel van uit dat u het belangrijkste naslagmateriaal bij zich heeft (voor het Nederlands bijvoorbeeld de (digitale) Van Dale, Encarta, Bosatlas) en een redelijke handigheid heeft ontwikkeld in het hanteren ervan. Internet mag u niet gebruiken, en dat houden we steeds in het achterhoofd. Zo zijn we voorzichtig met citaten. De competente vertaler zal, liever dan zelf een vertaling te maken, de authentieke uiting willen opzoeken en mag in die juiste aanpak niet worden gefrustreerd.

De beoordeling van het examen

Hierover meldt de site:

Bij de beoordeling van de examenonderdelen Vertalen en Redactie [= Samenvatting] wordt vooral gelet op de communicatieve functionaliteit: de bruikbaarheid en doelmatigheid van de geproduceerde teksten in de vertalerpraktijk staan centraal. Er is gekozen voor twee beoordelingen: een globale en een op het detail gerichte, contrastieve. Zowel taal, stijl en inhoud als hun onderlinge verhouding spelen bij de beoordeling een rol. Door de werkstukken ten eerste door meer dan één corrector en ten tweede zowel globaal als in detail te laten beoordelen, wordt de objectiviteit van de beoordeling zoveel mogelijk gewaarborgd.

Een vertaling op A-taalniveau dient zonder verdere redactie geschikt te zijn voor publicatie. De betekenisinhoud van de brontekst moet dus juist, volledig en adequaat zijn weergegeven. De doelttekst moet dus niet alleen grammaticaal foutloos, lexicaal nagenoeg foutloos en intern samenhangend te zijn, maar moet ook wat de stilistische keuzes betreft zijn afgestemd op de beoogde tekstgebruikers. De kandidaat dient bij de keuze van de tekstvorm en de tekstinhoud rekening te houden met de voor het betreffende teksttype in de doeltaal en -cultuur gangbare normen.

Het product van een vertaling op B-taalniveau dient een werkdocument te zijn. De betekenisinhoud van de brontekst is in de doeltaal juist en volledig weergegeven. De doelttekst bevat daarnaast geen grammaticale fouten en geen ernstige lexicale fouten, is verder goed leesbaar en stilistisch acceptabel. De doelttekst behoort zoveel mogelijk te zijn toegesneden op de beoogde tekstgebruikers. Anders dan bij de eisen voor het A-taalniveau hoeft de tekst niet zonder meer geschikt te zijn voor publicatie, maar moet hij wel een zodanig niveau hebben dat hij na revisie door een native speaker van de A-taal in druk kan verschijnen. Deze dient de doelttekst zonder meer te kunnen begrijpen, zonder daarvoor de brontekst te moeten raadplegen.

De aanduidingen A-taal en B-taal in het bovenstaande laten zich relateren aan de niveaus respectievelijk C2 en C1 van het Common European Framework (zie bijvoorbeeld http://taalunieversum.org/onderwijs/gemeenschappelijk_europees_referentiekader/, in het bijzonder 3.3)

De beoordeling werken we op de volgende manier uit.

De beoordeling van de autonome tekstkwaliteit

De beoordeling van de autonome tekstkwaliteit vervangt de vroegere ‘globale beoordeling’. Bij deze beoordelingsfase wordt het vertaalproduct beoordeeld als autonome tekst, dus zonder vergelijking met de brontekst. We proberen – en dit lukt doorgaans beter dan men van te voren geneigd is te denken – de kennis die we uiteraard hebben van brontaal en brontekst uit ons hoofd te zetten, en doen net of we de klant zijn, die het product beoordeelt waartoe hij opdracht heeft gegeven. Wat voor indruk maakt de tekst? Wekt hij vertrouwen? Als steun voor het beoordelen van dit eerste cijfer geven we een paar predikaten, alvorens gedetailleerder in te gaan op de tekstkenmerken die ons tot het oordeel brengen. Bij de beoordeling van de autonome tekstkwaliteit kunnen ook halve cijfers gegeven worden.

9-10: Een mooie, soepele, volkomen natuurlijk lezende tekst (hetzelfde geldt idealiter voor de brontekst, zie boven!), die je volkomen doet blindvaren op de kwaliteit ervan. Spelling en interpunctie zijn vlekkeloos. Deze kandidaat oogt als een competente en ervaren beroepsbeoefenaar.

7-8: Een goed begrijpelijk, redelijk gestructureerd werkstuk, overwegend vlot geschreven en natuurlijk van stijl met weinig taalkundige onvolkomenheden.

6: Begrijpelijk zonder raadpleging van brontekst, maar stilistisch soms vreemd lopende zinnen met enkele taalkundige onvolkomenheden.

5: In hoofdlijnen begrijpelijk, maar voor sommige passages is raadpleging van de brontekst wenselijk voor een juist begrip. Regelmatig taalkundige onvolkomenheden.

4: Bij het doorlezen stuit men regelmatig op onduidelijke passages in de tekst. Raadpleging van de brontekst is onontbeerlijk voor een juist tekstbegrip. De tekst biedt nauwelijks structuur en bevat veel taalkundige onvolkomenheden.

1-3: Amorf gebrabbel, geen touw aan vast te knopen.

Een min of meer negatieve globale indruk wordt gevoed door allerlei kleine defecten, geen echte fouten, maar in hun opeenstapeling wel in staat een tekst grondig te bederven. Die

kleine defecten hebben een uiteenlopend karakter – stilistische onbeholpenheid, niet helemaal natuurlijke woordvolgorde zonder dat het echt apert fout is, een brontaal die erdoorheen schemert zonder dat je de hand kunt leggen op echte germanismen, anglicismen, gallicismen, italianismen, russismen, hispanismen. Matige interpunctie. Veel kleine spellingongerechtigheden, zoals het te veel los schrijven van woorden en een te kwistig gebruik van hoofdletters. Een zwakke Nederlandse vertaling uit het Engels geeft ‘internet chat room’, een matige vertaling maakt er ‘internet-chatroom’ of ‘chatroom op internet’ van, een goede vertaler beperkt zich tot ‘chatroom’, omdat in het Nederlands dat ‘internet’ pleonastisch is. We geven hieronder een aantal vertaalde zinnen met een luchtje – zonder het origineel erbij, omdat we nog niet contrastief bezig zijn. Onder de dingen die we niet mooi vinden staat een stippellijn:

Tot nu toe heeft men de verdachte niet kunnen verhoren, daar hij bij de vlucht poging hetzij zichzelf in het been heeft geschoten, hetzij door de politieagent werd aangeschoten. (< Du.)

Door het plegen van meerdere kleinere criminele delicten was hij al opgevangen, berichtten de Nederlandse media woensdag. (< Du.)

Snelle speculaties over het verzakten van de officiële instanties werden echter door hen van de hand gewezen. (< Du.)

Met deze film wil zij laten zien dat moslims hetzelfde zijn als alle anderen als zij helemaal ontbloot zijn. (< Eng.)

Hirsi Ali heeft gezegd dat ze de aandacht wilde vestigen op het verborgen geweld tegen Moslimvrouwen, waarbij ze sommige praktijken als “barbaarse, middeleeuwse gewoontes” beschrijft, en wilde laten zien dat Moslims onder hun kleding hetzelfde zijn als iedereen. (< Eng.)

De twist heeft ook geleid tot verhitte discussies in de media, openlijke beschuldigingen op internet babbelboxen en een rap-lied dat Hirsi Ali dood wenste. (< Eng.)

Van Gogh, 47, maakte meer dan twintig jaar geleden zijn eerste speelfilm en combineerde regisseren met acteren en schrijven. (< Eng.)

Het tweede deel beloofde de problematiek te laten zien vanuit het perspectief van de Moslim man. (< Eng.)

Maar hij had meer succes met regisseren dan met acteren en zijn films werden regelmatig genomineerd op het Nederlands Film Festival waar hij sinds 1981 vijf prijzen heeft gewonnen. (< Eng.)

Islamitische woordvoerders in Nederland beschuldigden Van Gogh en Hirsi Ali, welke beide met de dood zijn bedreigd, van het uitlokken van verdeeldheid en vonden dat de naaktheid confronterend en godslastering was. (< Eng.)

De autoriteiten hebben laten weten dat de helft van zo'n 100.000 ingestuurde berichten racistisch waren. (< Fra.)

Een jonge man zou hebben geprobeerd bij haar thuis binnen te dringen voordat zij post kreeg ondertekend door ‘Khalid Ibn Walid’, de naam van één van de vijf kaliefen, die haar waarschuwde dat, na ‘de eliminatie’ van de filmmaker, zij ‘de volgende op de lijst’ zou zijn. (< Fra.)

Niets wees er op dat hij een gewelddadige daad voorbereidde. (< Fra.)

Woordvoerders van verschillende partijen, inclusief die van de regering, hadden vraagtekens bij de samenwerking tussen de Inlichtingen- en Veiligheidsdienst en de Amsterdamse politie. (< Fra.)

De politie bewaakt voornamelijk de woning van Job Cohen, de joodse burgemeester van Amsterdam. (< Fra.)

De man was bevriend met Samir A., een 18-jarige Marokkaan die in juni van dit jaar werd gearresteerd op verdenking van het beramen van een aanslag met explosieven op het Amsterdamse Centraal Station. (< It.)

Hij was een vriend van Samir A., een 18-jarige Marokkaan die in juni dit jaar werd gearresteerd op beschuldiging van het beramen van een bomaanslag op het Centraal Station in Amsterdam. (< It.)

Hij was bevriend met Samir A., een 18-jarige Marokkaan die in juni dit jaar werd opgepakt wegens verdenking van het beramen van een aanslag op het Centraal Station in Amsterdam. (< It.)

Tevens staat de moskee bekend als een kern van politiek-religieus extremisme. (< It.)

De regering heeft gewacht alvorens dit bekend te maken, voornamelijk om de jacht op de allochtoon (die niet plaats heeft gevonden, desondanks heeft de Amsterdamse politie bij enkele 'verhitte discussies' moeten ingrijpen) te voorkomen. (< It.)

Nadat de eerste onderzoeken plaats hadden gevonden, heeft de Minister van Justitie, Piet Hein Donner kenbaar gemaakt dat 'naar alle waarschijnlijkheid de vermoedelijke dader de moord gepleegd heeft uit radicaal islamitische overtuiging.' (< It.)

De burgemeester van de stad, die recent door Theo van Gogh was veroordeeld om zijn passiviteit ten opzichte van de zich steeds agressiever gedragende 'minderheden' riep op de ceremonie kleurig te houden, wat met "het karakter van Theo van Gogh overeen zou komen". (< Ru.)

De dood van Theo van Gogh, 2,5 jaar na de moord op Pim Fortuyn in Rotterdam, verbijsterde Nederland. (< Ru.)

Talrijke Arabische organisaties hebben gelijk hun veroordeling over de moordenaar of de moordenaars van de regisseur uitgesproken. (< Ru.)

Na de uitzending van "Submission part 1", werd de filmmaker met de dood bedreigd waarop hij politiebewaking kreeg. Hij baalde hiervan en aarzelde niet om soms zijn bewakers te ontlopen. (< Sp.)

Bovendien leverde de nederlandse vertegenwoordiging van de Arabische Europese Liga zware kritiek op deze film van van Gogh, omdat zij deze als een belediging tegen de moslims beschouwden. (< Sp.)

Van Gogh, die ongeveer twintig films heeft geproduceerd, drie boeken heeft geschreven en met een reeks van kranten en tijdschriften samenwerkte, stond bekend om zijn vaak controversiële standpunten die hij in columns schreef of op zijn eigen website. (< Sp.)

De inventariserende beoordeling

Na afronding van de 'autonome' beoordeling leggen we vertaling en brontekst naast elkaar. Bij deze correctieronde noteren we bonuspunten, taaldefecten (taal- en stijlfouten) en equivalentiedefecten. We vermijden liever de term inhoudsfout, omdat immers *alles* in een vertaling tot de inhoud behoort. We lichten nu eerst het verschil toe tussen taal- en equivalentiedefect. Daarna bespreken we de mate waarin defecten worden aangerekend en goede vondsten worden gehonoreerd. We gaan er daarbij vanuit dat het een vertaling naar de A-taal betreft.

Tot de taaldefecten rekenen we fouten in de vertaling die de lezer niet beletten te begrijpen wat in de brontekst staat. Equivalentiefouten veroorzaken daarentegen misverstand of geven de inhoud van de brontekst verkeerd weer: de lezer begrijpt een onderdeel van de brontekst niet of niet goed. We doen bij het bepalen van de grens tussen beide soorten fouten een ruimhartig beroep op het vermogen van lezers om dingen te begrijpen ondanks, in plaats van

dankzij de manier waarop ze zijn geformuleerd. Daar staat tegenover dat we er strikt van uitgaan dat de lezer van de vertaling geen woord van de brontekst begrijpt. Dit geldt niet alleen voor onze Romaanse talen en het Russisch, maar ook (een aanname die realistischer is dan veel mensen denken) het Duits en Engels. Maar we proberen wel degelijk te begrijpen wat er vertaald is. Bij de volgende zin:

Ebenso fragen viele, ob die Behörden bei der Verfolgung von radikalen Islamisten nicht scharf genug agieren.
Ook vragen velen of de autoriteiten bij de vervolging van de radicale islamieten niet streng genoeg ageren.

... volgen we *niet* de redenering: ‘niet’ is het tegenovergestelde van ‘wel’, dus het is een equivalentiefout. Dit vette germanisme belet je immers niet om met een klein beetje goede wil te snappen wat er gezegd wordt. Nog een paar voorbeelden van vertaalfoutjes en vertaalfouten die niet tot misverstand leiden (hier en in het vervolg worden steeds origineel en vertaling gegeven; ter wille van de duidelijkheid wordt per voorbeeld steeds maar één fout besproken, ook als er meerdere in zitten):

Ebenso fragen viele, ob die Behörden bei der Verfolgung von radikalen Islamisten nicht scharf genug agieren.
Tevens vragen velen zich af of de autoriteiten bij het vervolgen van radicale moslims wel scherp genoeg te werk gaan.

... Muslims are the same as everyone when stripped bare.
Moslims, wanneer naakt, zijn hetzelfde als ieder ander.

The fall-out has also included heated media debate, denouncement in internet chat rooms and a rap song calling for Hirsi Ali's death.
De bijverschijnselen omvatten ook verhitte discussies in de media, openlijke beschuldigingen in internet chatrooms en een rapsong die roept om de dood van Hirsi Ali.

Le site Web ouvert pour recevoir les messages de condoléances pour Theo Van Gogh a, lui, dû être fermé.
De site Web die was geopend om condoleanceberichten voor Theo van Gogh te ontvangen moest gesloten worden.

В телестудиях, которые он часто покидал со скандалом, он обрушивался с едкой критикой на самых разных лиц.
In de Tv-studio's, die hij vaak met ophef verliet, wierp hij zich met scherpe kritiek op de meest verschillende personen [‘zich werpen op ... met kritiek’ is de te letterlijke omzetting van *obrušivat's'a s jedkoj kritikoj na...*].

Городской марокканский совет Амстердама осудил это “подлое убийство” и призвал граждан “сохранять трезвую голову”.
De Marokkaanse Stadsraad van Amsterdam heeft deze “gemene moord” veroordeeld en maande de staatsburgers aan “hun hoofd nuchter te houden” [te letterlijke omzetting van *soxran'at' trezvuju golovu*].

La oposición de Theo Van Gogh a la sociedad multicultural holandesa le había convertido en un cineasta poco apreciado entre la minoría musulmana en los Países Bajos.
Het verzet van Theo van Gogh tegen de Nederlandse multiculturele samenleving heeft hem geconverteerd in een niet geapprecieerde filmkunstenaar onder de minderheid van de moslims in Nederland.

También era un habitual invitado en los programas de televisión, donde exponía enérgicamente sus opiniones.
Hij was ook een stamgast bij televisieprogramma's waar hij zijn meningen met energie uitte.

Tras emitir 'Submission part 1', el realizador recibió amenazas de muerte y había sido puesto bajo protección policial, algo que a él no le agradaba en exceso, por lo que no había dudado en ocasiones en eludir a sus guardianes.

Na het uitbrengen van 'Submission deel 1', werd de filmmaker met de dood bedreigd en werd hij onder politiebescherming gesteld, iets dat hem absoluut niet aanstond en daarom twijfelde hij er niet aan om aan zijn bewakers te ontsnappen, zodra de mogelijkheid daartoe zich voordeed.

Een van de lastigste dingen bij de correctie is het beoordelen van de twijfelgevallen tussen taaldefect en equivalentiedefect. Waar houdt de begrijpelijkheid op? In de volgende gevallen wordt wat ons betreft de grens overschreden:

Schnelle Spekulationen über ein Versagen der Behörden wiesen diese aber zurück.

Vaardige speculaties over het niet functioneren van de overheid wees deze echter van de hand.

Er sei auch durch mehrere kleinkriminelle Delikte auffällig geworden, berichteten holländische Medien am Mittwoch.

Hij is ook door het plegen van kleine criminele delicten opvallend geworden in de Nederlandse media op woensdag.

Van Gogh spent 18,000 euros (£12,500) of his own money making the film in secret - and it was to be the first instalment of a three-part series.

Van Gogh heeft € 18.000 eigen geld uitgegeven om defilm in het geheim te maken – de eerste afbetaling van wat een driedelige serie had moeten worden.

... and it was to be the first instalment of a three-part series.

Het zou de eerste zijn van een reeks van drie films [het zo gebruikte 'zou' kan je verkeerd lezen, namelijk als 'zou later blijken te zijn'].

Selon la justice, le meurtrier présumé du cinéaste [Theo Van Gogh] ne figurait pas sur la liste des quelque 150 suspects surveillés par les services de renseignement...

Volgens justitie, komt de verdachte van de moord op cineast Theo Van Gogh, niet voor op de lijst met zo'n 150 verdachten die onder toezicht staan van de inlichtingendienst (AIVD).

Theo van Gogh, il regista, giornalista e polemista olandese ammazzato martedì mattina, è rimasto vittima di un assassinio rituale di matrice islamica, di un omicidio multiculturale.

Theo van Gogh, de Nederlandse regisseur, journalist en polemist, die dinsdagochtend werd vermoord, is het slachtoffer geworden van een rituele islamitische moord.

Многочисленные арабские организации не замедлили выступить с решительным осуждением убийцы или убийц режиссера.

De talrijke Arabische organisaties traden op met een resolute veroordeling van de moordenaar of moordenaars van de regisseur [te letterlijke vertaling van de verbinding *vystupit' s*, letterlijk 'naar voren treden met', gebruikt met 'een concert', 'een lezing', 'een verklaring' etc.].

No era raro que abandonara el plató dando un fuerte portazo.

Het was ook niet raar dat hij, bij het verlaten van de studio, met de deur gooide.

Van Gogh, que realizó una veintena de películas, escribió tres libros y colaboró en una decena de diarios y revistas, era conocido por sus tomas de posición frecuentemente polémicas, que publicaba en columnas de prensa o en su portal de Internet.

Van Gogh, die een twintigtal films verwezenlijkte, drie boeken schreef en bijdragen leverde aan een twaalftal kranten en tijdschriften, stond bekend om zijn vaak controversiële standpunten, die hij publiek maakte in columns in de pers en op zijn website.

Bonus voor opvallend goede vertaling

Wanneer we een vertaling aantreffen die er echt uit springt, die opvallend raak is en op een onverwachte manier gebruik maakt van de mogelijkheden van de doeltaal, kennen we bonuspunten toe.

We kennen echter geen bonuspunten toe voor een goede vertaling waar de meeste kandidaten de fout zijn in gegaan, althans, als het een woord of passage betreft waarvan verwacht kan worden dat die correct vertaald wordt door een kandidaat. We honoreren dus niet de ‘gunstige uitzondering’.

Maluspunten en bonuspunten

Voor een opvallend goede vertaaloplossing kunnen 1 of maximaal 2 bonuspunt worden toegekend.

De sanctie voor equivalentiefouten bedraagt minimaal ½ maluspunt en maximaal 2 maluspunten. In bijzondere gevallen zijn die 2 maluspunten niet afdoende, zie hieronder bij *tekstverstorende equivalentiefouten*. Voor de taalfouten rekenen we minimaal ½ punt en maximaal 1 punt.

Taalfout: halve of hele maluspunt?

Het halve maluspunt rekenen we voor spelfouten, interpunctiefouten die te storend zijn om ze op het niveau van de autonome correctie af te doen, en voor lichte stijlfouten. Van de hierboven genoemde niet-betekenisverstorende fouten onder het kopje *De inventariserende beoordeling* zouden we ons bij de volgende twee gevallen tot een half maluspunt kunnen beperken:

Ebenso fragen viele, ob die Behörden bei der Verfolgung von radikalen Islamisten nicht scharf genug agieren.

Tevens vragen velen zich af of de autoriteiten bij het vervolgen van radicale moslims wel scherp genoeg te werk gaan.

También era un habitual invitado en los programas de televisión, donde exponía enérgicamente sus opiniones.

Hij was ook een stamgast bij televisieprogramma's waar hij zijn meningen met energie uitte.

Voor de spelfout geldt natuurlijk wel dat deze de betekenis niet mag verstoren. Ook interpunctiefouten kunnen soms betekenisverstorend zijn; denk aan het verschil tussen beperkende en uitbreidende bijzin.

Een heel maluspunt rekenen we voor de ernstiger niet-betekenisverstorende vergrijpen tegen het taaleigen – het geldt voor alle hierboven genoemde niet-betekenisverstorende fouten, met uitzondering van beide bovengenoemde voorbeelden, die met ‘scherp’ en ‘energie’. Verder vallen in deze categorie syntaxisfouten (‘Ik vind dat jij bent niet eerlijk’) en fouten tegen de congruentie/concordantie van de werkwoordstijden (‘Hij zei dat hij komt’). Ook hier vinden we het overbodig om voorbeelden op te sommen.

Equivalentiefout: hoeveel maluspunten?

Hiervoor hanteren we als criterium een driedeling: betekenisverstoring op *woordniveau*; betekenisverstoring op *zinsniveau*; betekenisverstoring op *tekstniveau*. Een fout op woordniveau maakt een woord onbegrijpelijk, maar niet de hele zin; een fout op zinsniveau maakt dat een hele zin in vertaling iets anders beweert dan de brontekst; een fout op tekstniveau maakt de hele tekst onbegrijpelijk. Voor de fout op woordniveau rekenen we ½ of 1 maluspunt en voor die op zinsniveau twee maluspunten. Over de fout op tekstniveau komen we hieronder te spreken.

De bovengenoemde equivalentiefouten (de ‘vaardige speculaties’ etcetera) bleven op woordniveau, en zijn met een maluspunt voldoende bestraft. We geven op deze plaats nóg een paar voorbeelden van ‘eenpitters’:

Bisher aber schweigt die Polizei zu den genauen Hintergründen der Tat an van Gogh. Maar tot nu toe zwijgt de politie over de achtergronden van de daad op van Gogh.

Der Mann gehöre keinesfalls zu den 150 Personen, welche der holländische Geheimdienst und die Polizei wie in Deutschland als so genannte “Gefährder” aus der radikalen Szene ständig beobachten. De man behoort volstrekt niet tot de 150 personen die de Nederlandse geheime dienst en de politie zoals in Duitsland als zogenaamde ‘Gefährder’ uit de radicale kringen permanent in het oog houden [Duitse woord is te onbekend om het onvertaald te laten]. De man behoort geenszins tot de 150 personen, die de Hollandse Geheime Dienst en de Politie, net als in Duitsland als zogenaamde “bedreiger” uit het radicale circuit, constant observeren.

Bisher habe man den Verdächtigen nicht befragen können, da er sich bei seiner Flucht entweder selbst ins Bein geschossen hat oder von den ihn verfolgenden Polizisten angeschossen wurde. Tot nu toe heeft men de verdachte niet kunnen ondervragen, omdat hij bij zijn vlucht of zichzelf in zijn been heeft geschoten of omdat hij door de achtervolgende agenten beschoten is.

The fall-out has also included heated media debate, denouncement in internet chat rooms and a rap song calling for Hirsi Ali’s death.

Als bijwerking van de film zijn er ook verhitte mediadebatten gevoerd, openlijke beschuldigingen geuit op internet chatrooms en is er een rapsong gemaakt waarin werd opgeroepen tot de dood van Hirsi Ali.

Muslim commentators in the country accused Van Gogh and Hirsi Ali - who both got death threats - of courting controversy....

Moslim columnisten, beschuldigden Van Gogh en Hirsi Ali, die beide met de dood bedreigd werden, van gezochte controverse.

Selon la justice, le meurtrier présumé du cinéaste [Theo Van Gogh] ne figurait pas sur la liste des quelque 150 suspects surveillés par les services de renseignement...

Volgens justitie, komt de verdachte van de moord op cineast Theo Van Gogh, niet voor op de lijst met zo’n 150 verdachten van de inlichtingendienst (AIVD).

Era amico di Samir A., un diciottenne marocchino arrestato nel giugno di quest’anno con l’accusa di progettare un attacco dinamitardo alla Stazione centrale di Amsterdam.

Hij was bevriend met Samir A., een achttienjarige Marokkaan die in juni van dit jaar werd gearresteerd op beschuldiging van het beramen van een dynamietaanval op het Centraal Station van Amsterdam.

Vari esponenti politici hanno colto questo fatto non soltanto come motivo per criticare il servizio, ma anche per l’amara constatazione che “l’Olanda ovviamente non è pronta per il terrorismo”.

Vershillende politici hebben deze gelegenheid aangegrepen om de geheim dienst te bekritisieren, maar ook om te constateren dat “Nederland niet klaar is voor het terrorisme” [*ovviamente* is onvertaald gelaten].

Ma dopo i primi accertamenti, ieri mattina alle 3, il ministro della Giustizia olandese, Piet Hein Donner, ha dichiarato che “con ogni probabilità, l’autore del delitto ha agito per convinzione islamica radicale”.

Maar na de eerste bevestigingen gister-middag om drie uur, heeft de minister van Justitie, Piet Hein Donner, verklaard dat “de dader van het delict zeer waarschijnlijk uit radicaal islamitische overtuiging heeft gehandeld”.

Theo van Gogh, il regista, giornalista e polemista olandese ammazzato martedì mattina, è rimasto vittima di un assassinio rituale di matrice islamica, di un omicidio multiculturale.
Theo van Gogh, de Nederlandse regisseur, journalist en polemist die dinsdagochtend 2 november 2004 is vermoord, was slachtoffer van een rituele slachting van islamitische oorsprong, een multiculturele moord. De dinsdagochtend vermoorde regisseur, journalist en polemist Theo van Gogh is slachtoffer geworden van een rituele moord op islamitische gronden.

Questo luogo di culto di tendenza salafita e wahabita (corrente fondamentalista originaria dell' Arabia Saudita), dove si vendono libri nei quali ai credenti viene consigliato di buttare gli omosessuali giù dai palazzi, ha la fama di essere un fulcro di estremismo politico-religioso.
Dit heiligdom van de salafitische en wahabitische beweging (een fundamentalistische stroming afkomstig uit Saudi Arabië), waar boeken worden verkocht waarin gelovigen worden opgeroepen om homo's van flatgebouwen af te gooien, staat bekend als bolwerk van politiek-religieus extremisme.

Траурная церемония прошла во вторник вечером в центре Амстердама.
Dinsdag avond werd een stille tocht in het centrum van Amsterdam gehouden [brontekst geeft traurnaja ceremonija 'herdenkingsbijeenkomst' – vertaalster heeft de pech dat het juist een rumoerige bijeenkomst was].

Но наблюдатели опасаются, что напряженность между голландцами и группами иностранного происхождения, очень заметная в последние годы, возрастет.
Maar toezichthouders zijn bang, dat de spanning tussen Nederlanders en de groepen van buitenlandse herkomst, die de laatste jaren zeer voelbaar was, zal stijgen [brontekst geeft *nabl'udateli* 'waarnemers', het risico bestaat dat de 'toezichthouders' worden geïnterpreteerd als 'autoriteiten'].

В телестудиях, которые он часто покидал со скандалом, он обрушивался с едкой критикой на самых разных лиц.
In tv- studio's die hij vaak met een schandaal verliet heeft hij verschillende personen met giftige kritiek overladen [Russisch *skandal* is een gewoon woord voor 'ruzie'].

Van Gogh, que realizó una veintena de películas, escribió tres libros y colaboró en una decena de diarios y revistas, era conocido por sus tomas de posición frecuentemente polémicas, que publicaba en columnas de prensa o en su portal de Internet.
Van Gogh, maker van een twintigtal films, schrijver van drie boeken en medewerker bij tientallen dagbladen en tijdschriften, stond bekend om zijn vaak omstreden standpunten die hij in zijn columns of op zijn internetsite verkondigde.

Nu een reeks voorbeelden van zinsverstoringe equivalentiefouten, waarvoor twee maluspunten in rekening worden gebracht:

Hirsi Ali has said she wanted to draw attention to the hidden violence against Muslim women, describing some practices as “savage Medieval customs”, and show Muslims are the same as everyone when stripped bare.
Hirsi Ali zei dat ze aandacht wilde voor het verborgen geweld tegen Moslim vrouwen, de praktijken beschrijft zij als “middeleeuwse barbaarse gewoontes” en zij wilde laten zien dat, als de naakte waarheid wordt getoond, Moslims gelijk zijn aan iedereen.
Hirsi Ali wilde de aandacht vragen voor de verborgen vijandigheid tegen Moslimvrouwen, waarbij ze het soms had over middeleeuwse praktijken, en ze wilde laten zien dat Moslims zonder kleren allemaal gelijkwaardig zijn.

Muslim commentators in the country accused Van Gogh and Hirsi Ali - who both got death threats - of courting controversy and said the nudity was confrontational and blasphemous.
Moslim commentatoren in Nederland beschuldigden Van Gogh en Hirsi Ali - die beide met de dood bedreigd werden - van heulen met de vijand en zeiden dat de naaktheid confronterend en godslasterlijk was.

Nederlandse islamkenners hebben Van Gogh en Hirsi Ali - die allebei met de dood zijn bedreigd - beschuldigd van het uitlokken van een controverse, en hebben gezegd dat het naakt confronterend en godslasterlijk was.

The second part was due to look at the issue from Muslim men's points of view.

De verwachting was dat het vraagstuk in het tweede deel bekeken zou worden vanuit het gezichtspunt van moslimmannen.

Het tweede deel werd gewijd aan de visie van de man in de moslimwereld over deze kwestie.

Les porte-parole de plusieurs partis, y compris ceux représentés au gouvernement, se sont interrogés sur le degré de coopération entre les services et la police d'Amsterdam.

De woordvoerders van verschillende partijen, waaronder diegenen vertegenwoordigd in de regering, hebben hun volledige medewerking verleend aan de inlichtingendienst en de politie van Amsterdam en zijn ondervraagd.

De woordvoerders van verschillende partijen, inclusief de regeringsvertegenwoordigers, zijn bij zichzelf te rade gegaan over de mate van samenwerking tussen de inlichtingsdiensten en de politie van Amsterdam.

De woordvoerders van verschillende partijen, met inbegrip van de woordvoerders die de regering vertegenwoordigen, hebben elkaar vragen gesteld over de mate van samenwerking tussen de geheime dienst en de politie van Amsterdam.

De woordvoerders van verschillende politieke partijen, met inbegrip van hen die deel uitmaken van de regering, vroegen zich af of de samenwerking tussen de diensten en de politie van Amsterdam wel voldoende was.

De woordvoerders van meerdere partijen, hierbij inbegrepen degene die in het parlement zitting hebben, stelden vragen over de mate van samenwerking tussen de dienst en de Amsterdamse politie.

Un jeune homme aurait tenté de s'introduire chez elle avant qu'elle reçoive un courrier signé "Khalid Ibn Walid", du nom de l'un des cinq califes...

Ze zou een brief hebben ontvangen die getekend was met "Khalid Ibn Walid" uit naam van één van de vijf kaliefen, waarna een jongeman geprobeerd heeft om bij haar in te breken.

Huit personnes d'origine arabe, soupçonnées de liens avec des groupes terroristes, ont été arrêtées mercredi soir à Amsterdam...

In amsterdam zijn woensdagavond 8 Arabieren aangehouden, die ervan worden verdacht banden te hebben met terroristische groeperingen.

Ma dopo i primi accertamenti, ieri mattina alle 3, il ministro della Giustizia olandese, Piet Hein Donner, ha dichiarato che "con ogni probabilità, l'autore del delitto ha agito per convinzione islamica radicale".

Maar, na het eerste onderzoek, gisteren om drie uur s'ochtends, heeft de Nederlandse minister van Justitie, Piet Hein Donner, verklaard dat "de dader waarschijnlijk de moord heeft gepleegd uit radicale islamitische overtuigingen".

Maar na het eerste onderzoek heeft de Nederlandse minister van Justitie, Piet Hein Donner, om drie uur gisternacht verklaard dat "de dader van het misdrijf naar alle waarschijnlijkheid uit radicaal-islamitische overtuiging heeft gehandeld".

Na de eerste onderzoeken gisterenochtend heeft Minister van Justitie Piet Hein Donner om drie uur echter bekend gemaakt dat "de dader van het misdrijf naar alle waarschijnlijkheid heeft gehandeld uit radicaal islamitische overtuiging."

Городской марокканский совет Амстердама осудил это "подлое убийство" и призвал граждан "сохранять трезвую голову".

De Marokkaanse Stadsraad van Amsterdam heeft deze "gemene moord" veroordeeld en maande de staatsburgers aan "hun hoofd nuchter te houden" [met graždane 'burgers' worden de Amsterdammers bedoeld; mogelijk is hier sprake van een spelfout – een Rus hoort het verschil niet tussen korte en lange klinkers, en dus ook niet tussen *stad* en *staat*].

"0605", фильм Тео Ван Гога, посвященный этому делу, должен выйти на экраны страны в начале 2005 года.

Daarover gaat zijn film "0605" die in het begin van 2005 in première zou gaan [*dolžen vyjti na èkrany strany* betekent 'moet/zal in première gaan'].

No era raro que abandonara el plató dando un fuerte portazo.

Het was te verwachten dat hij de aardse set zou verlaten door de deur met een flinke klap dicht te gooien.

Tekstversturende equivalentiefouten

Soms maakt een fout een hele tekst onbegrijpelijk. Een voorbeeld: in een Russische tekst over het voorstel om in het Russische strafrecht voortaan onderscheid te maken tussen drugsgebruikers en drugshandelaren was, als onderscheidend criterium, sprake van een *sredn'aja razovaja doza potreblenija* 'gemiddelde eenmalige gebruiksdosis' en een *osobo krupnyj razmer* 'zeer grote hoeveelheid'. De vertaler maakte van dat laatste 'overdosis' en veranderde daarmee de hele tekst in Sanskriet. Van tekstverstoring is ook sprake als de vertaalfout rellen en rampen kan veroorzaken. In zo'n geval is een malus van twee punten niet afdoende – dit is immers heel wat erger dan vier spelfouten bij elkaar! We hanteren de volgende regel: voor een tekst die tekstversturende equivalentiefouten bevat, kan bij de inventariserende beoordeling nooit een voldoende worden toegekend, en kan het gemiddelde cijfer van de autonome en inventariserende beoordeling nooit hoger zijn dan 5. Dit is natuurlijk een drama, en we doen ons best om de vertaling te begrijpen zoals ze bedoeld is. Pijnlijk is de situatie pas als de vertaler in een voor de rest goede vertaling een zo ernstige uitglijder maakt. In de vertaling van een tekst over de moord op Theo van Gogh raakt een van een Spaanse native, in haar overigens heel knappe vertaling, even in de gevarezone als een woordvoerder van de Arabisch-Europese Liga wordt geciteerd:

Nosotros no conocemos quién lo ha hecho y por qué, pero es absolutamente impactante que alguien pueda ser asesinado en un parque de Amsterdam.

Wij weten niet wie het heeft gedaan en waarom, maar het is absoluut indrukwekkend dat iemand vermoord kan worden in een park in Amsterdam.

Gelukkig gaan aan deze zin de woorden *es horrible* vooraf, correct vertaald als 'het is vreselijk', en dat volstaat om het bovenstaande te labelen als een woordversturende equivalentiefout ter waarde van één maluspunt. Bij het volgende voorbeeld moeten we wél een tekstversturende fout noteren:

Muslim commentators in the country accused Van Gogh and Hirsi Ali - who both got death threats - of courting controversy and said the nudity was confrontational and blasphemous.

Muslimcommentators in het land beschuldigen van Gogh en Hirsi Ali – beiden werden ze met de dood bedreigd – van rechts extremisme en zeiden dat de naaktheid confronterend en godslasterlijk was.

Cumulatie en opeenvolging van fouten

Als er meerdere fouten opeen zijn gestapeld – bijvoorbeeld een spelfout in een verkeerd gekozen woord – rekenen we die in principe allemaal. We betrachten hier echter mildheid en proberen fouten als één geheel te zien. Vaak is dat ook inderdaad het geval. In bovengenoemde zinsversturende fout:

No era raro que abandonara el plató dando un fuerte portazo.

Het was te verwachten dat hij de aardse set zou verlaten door de deur met een flinke klap dicht te gooien.

... vormt de verkeerde vertaling van *raro* (= ‘zelden’) als ‘was te verwachten’, één geheel met het abusievelijk metaforisch opvatten van deze zin.

Een probleem op zich vormen zinnen die helemaal verprutst zijn en waarin de zware fouten elkaar opvolgen:

Hirsi Ali has said she wanted to draw attention to the hidden violence against Muslim women, describing some practices as “savage Medieval customs”, and show Muslims are the same as everyone when stripped bare.

Hirsi Ali had gezegd, dat ze aandacht wilde schenken aan het heimelijke geweld tegen moslimvrouwen, ze beschrijft enkele gebruiken, zoals primitieve Middeleeuwse gewoontes en ze wil laten zien dat moslims niet verschillen van een ander wanneer ze ontsluitend zijn [het enige dat die vrouwen aanhadden, was hun sluier!; overigens is inhoudelijk kennis van de film *Submission Part I* mogelijk net iets te veel gevraagd, zie hierboven de passage over de beperking van mogelijkheden tot research].

In principe geldt hier voor de corrector: gewoon aantekenen en optellen, maar net als bij het beoordelen van elkaar overlappende fouten geldt hier dat *jede Konsequenz zum Teufel führt*.

Wanneer is er sprake van een herhaalde fout? Zeer zeker in een geval als het volgende (uit dezelfde vertaling als in het vorige voorbeeld):

Muslim commentators in the country accused Van Gogh and Hirsi Ali - who both got death threats - of courting controversy and said the nudity was confrontational and blasphemous.

Moslimcommentators in het land beschuldigen van Gogh en Hirsi Ali – beiden werden ze met de dood bedreigd – van rechts extremisme en zeiden dat de ontsluiering confronterend en godslasterlijk was.

Omissies

Wanneer u woorden, zinnen of tekstgedeelten niet vertaalt, hanteren we, net als bij de equivalentiefouten, de driedeling woordverstoring, zinverstoring en tekstverstoring, met de bijbehorende sancties.

Totstandkoming van het cijfer en rapportage

We hanteren de 10-puntsschaal, van 1 (zeer slecht) tot en met 10 (uitmuntend).

Verdere details vindt u hieronder bij het Beoordelingsformulier Vertaling, met bijbehorende toelichting. In de toelichting komen onderdelen van het bovenstaande verkort terug.

Appendix 2 bevat de beoordeling van enkele examens Vertalen VT-NL volgens de in deze Examenwijzer gegeven instructies.

SNEVT-Examen Vertaler: Beoordelingsformulier Vertaling

Kandidaat (ID-nummer, examennummer): _____ / _____

Examendatum: _____

Vertaalrichting: _____

A-taal kandidaat: _____

Beoordeling	tekst 1	tekst 2
Autonome tekstkwaliteit (hele of halve cijfers)	_____	_____
Inventariserend (afgerond op 1 decimaal)	_____	_____
Gemiddelde autonoom / inventariserend (afgerond op 1 decimaal)	_____	_____

Als de tekst een tekstversturende equivalentiefout bevat, is het gemiddelde cijfer maximaal 5.

Gemiddelde totaal
(afgerond op 1 decimaal) _____

Eindcijfer
(afgerond op heel cijfer) _____

Specificatie	tekst 1	tekst 2
a. Aantal maluspunten	_____	_____
b. Aantal bonuspunten	_____	_____
c. Definitief aantal maluspunten (a-b)	_____	_____
d. Aantal maluspunten waarvoor een punt van het maximale cijfer 10 wordt afgetrokken	_____	_____
e. Tekstversturende equivalentiefouten	ja / nee	ja / nee

Ruimte voor opmerkingen

Toelichting op het formulier:

1. Betekenis gebruikte termen en de elementen die tot de diverse criteria gerekend worden

I. Onder de *beoordeling van de autonome tekstkwaliteit* verstaan we de beoordeling van de tekst als zelfstandig product, dus zonder vergelijking met de brontekst. Beoordeeld wordt welke indruk de vertaalde tekst zal maken op de opdrachtgever.

De functie en doelgroep van de vertaling worden ook bij de beoordeling betrokken.

Taalgebruik en stijl zijn belangrijke criteria.

- Stilistisch niveau, stilistische coherentie: woordkeus, stijlregister. Loopt de tekst soepel, zonder stroeve formuleringen of onnatuurlijk aandoende constructies? Is de stijl toegespitst op functie en doelgroep? Komen er geen woorden/passages in voor die stilistisch detoneren in de context?

- Is de tekst vrij van taalfouten?

II. Onder de *inventariserende beoordeling* verstaan we de beoordeling van de tekst op equivalentiefouten en taalfouten. Er worden *bonuspunten* genoteerd voor opvallend goede vertaalvondsten en *maluspunten* voor taal- en vertaaldefecten.

2. Soorten fouten

Bij de inventariserende beoordeling worden de defecten onderverdeeld in *taalfouten* en *equivalentiefouten*. Tot de taalfouten rekenen we alle fouten die een juist begrip van de brontekst niet in de weg staan. Equivalentiefouten zijn de fouten die wel misverstand wekken: delen van de brontekst worden niet, onvolledig, verkeerd of te onduidelijk vertaald. Dit laatste kan ook het geval zijn als geen ‘kennis van de wereld’ wordt toegevoegd wanneer de lezer van de vertaling die nodig heeft (overbrugging cultuurverschil).

De taalfouten verdelen we onder in lichte taalfouten en in ernstiger vergrijpen tegen het taaleigen. Tot de eerste categorie horen vooral spelfouten en storende interpunctiefouten; tot de tweede onder andere onjuiste woordvolgorde en congruentiefouten.

De equivalentiefouten verdelen we in *woordverstorende* fouten en *zinverstorende* fouten. Bij de eerste wordt een woord niet, onjuist of onbegrijpelijk weergegeven, maar blijft de zin als geheel te begrijpen; bij de tweede wordt een hele zin onbegrijpelijk. In sommige gevallen wordt een *tekstverstorende* equivalentiefout vastgesteld, die maakt dat de lezer de hele tekst niet of verkeerd begrijpt.

Voor voorbeelden van de verschillende categorieën en gradaties fouten, zie de paragraaf *De inventariserende beoordeling*.

3. De mate waarin fouten worden aangerekend

Voor een uitzonderlijk goede vertaalvondst worden 1 of maximaal 2 bonuspunten toegekend, die dus worden afgetrokken van het aantal maluspunten.

Voor een lichte taalfout wordt ½ maluspunt gerekend, voor een ernstige taalfout 1 maluspunt. Voor een woordverstorende equivalentiefout wordt ½ of 1 maluspunt gerekend, voor een zinverstorende equivalentiefout 2 maluspunten. Een tekstverstorende equivalentiefout maakt de vertaling onbruikbaar. Daarom wordt voor deze vertaling (één tekst, dus de helft van het

totale examen) maximaal een 5 toegekend, ongeacht het cijfer dat voor de autonome tekst is gegeven en ongeacht het bij de inventariserende beoordeling geturfde aantal maluspunten.

Accumulerende fouten worden in principe alle gerekend, opeenvolgende identieke fouten worden in principe maar eenmaal gerekend. Zie echter hierboven voor praktische details.

4. Berekening van het cijfer

1. We geven op het beoordelingsformulier twee cijfers aan: (1) voor de beoordeling van de autonome tekstkwaliteit; (2) voor de inventariserende beoordeling.

Bij de inventariserende beoordeling worden in beide teksten alle fouten genoteerd, met aanduiding van de categorie, plus de met een bonus te honoreren vertaalfouten. Vervolgens noteren we het totaal aantal maluspunten (maluspunten – bonuspunten) en ten slotte de normering.

Berekening per vertaaltekst

Per tekst wordt een cijfer (1 t/m 10, een heel of een half cijfer) toegekend, bijvoorbeeld een 6 voor de autonome tekstkwaliteit. Bij het toekennen van dit cijfer bieden de in de in deze Examenwijzer genoemde predikaten steun. Bij de inventariserende beoordeling wordt per examenronde een *normering* toegepast: het aantal maluspunten waarvoor 1 punt op het cijfer in mindering wordt gebracht. Het resultaat kan dus een breuk zijn, die op 1 decimaal wordt afgerond. Bijvoorbeeld: 4 fouten per punt, 17 maluspunten in de tekst = $10 - (17 : 4 =) 4,3 = 5,7$. Dit cijfer wordt gemiddeld met het autonome cijfer voor de vertaling van diezelfde tekst, in dit geval: $6 + 5,7 = 11,7 : 2 = 5,9$.

Berekening over beide teksten

2. De beide op bovengenoemde wijze tot stand gekomen cijfers worden gemiddeld en vervolgens op een heel cijfer afgerond, bijvoorbeeld: $5,9 +$ (bijvoorbeeld) $4,3 = 10,2 : 2 = 5,1$, afgerond 5.

Rapportage van de beoordeling

Niet aangerekende maar wel gesignaleerde defecten worden onderkronkeld. Onder een fout komt een streep te staan, en boven de fout een aanduiding van het type fout plus de mate waarin deze wordt aangerekend, dus $t \frac{1}{2}$, $t 1$, $e 1$, $e 2$. Bij uitzonderlijk goede vondsten een streep eronder, en erboven $b + 1$ of 2 . Bij een herhaalde en om die reden niet getelde fout plaatsen we een naar boven gericht pijltje $\uparrow$. Bij accumulatie worden meerdere strepen onder elkaar gezet. Constatoren we een tekstversturende equivalentiefout, dan schrijven we ter plekke het woord ‘tekstversturend’.

Er wordt geen systematisch onderscheid gemaakt tussen *taalfouten* en *stijlfouten*. Er bestaat echter geen bezwaar tegen om in de rapportage de t van *taalfout* te vervangen door de s van *stijlfout*, wanneer de corrector dit passender vindt. Bij twijfel tussen equivalentiefout en *taalfout* kan eventueel $e/t 1$ worden genoteerd.

Boven aan het werkstuk wordt het op grond van de beoordeling van de autonome tekstkwaliteit toegekende cijfer gezet, het op grond van de inventariserende beoordeling toegekende cijfer en het eindcijfer.

Onder elke vertaling wordt het totale aantal maluspunten genoteerd, met eventueel verminderd met het aantal bonuspunten.

Hoofdstuk 2. De samenvatting

Dit onderdeel wordt op de website van de SNEVT als volgt omschreven:

Dit onderdeel bestaat uit het samenvatten van een gebruikstekst van ongeveer 1500 woorden (de brontekst) tot 400 à 500 woorden (de doelttekst). De samenvatting wordt gemaakt in de andere taal. De beoordeling vindt plaats op A-taalniveau.

Hieronder werken we dit verder uit. Voorafgaand aan de twee paragrafen over tekstkeuze, beoordeling en rapportage, eerst een paar woorden toelichting over dit onderdeel. Bij de vertaling spreekt het voor kandidaat en corrector tamelijk vanzelf wat hun te doen staat, maar bij de samenvatting ligt dit minder simpel. Bij deze kleine inleiding maken we dankbaar gebruik van de verhelderende instructies die Herman Scholten, voormalig voorzitter van de subcommissie Engels, heeft geschreven. Zijn tekst is licht geactualiseerd als Appendix 3 aan deze Examenwijzer gehecht.

Belangrijk is dat de samenvatting als tekst op eigen benen moet staan: ‘De beoogde (fictieve) gebruiker is iemand die de taal van de brontekst niet kent, of niet de tijd heeft of de moeite wil nemen de gehele brontekst te lezen.’ Als consequenties hiervan voor de opbouw en de inhoud van de samenvatting noemt Scholten:

- Bedenk een titel die meteen duidelijk maakt waar het om gaat. Vaak is een vertaling van de oorspronkelijke titel ongeschikt. De titel bevat het woord ‘samenvatting’ en de oorspronkelijke titel.
- Neem een inleidende zin op waarin alle relevante gegevens over de brontekst staan: titel, bron, schrijver, teksttype, thema, doelstelling, aanleiding, enzovoort.
- Vermeld het in de inleidende zin wanneer de brontekst een zeer eenzijdige, subjectieve of onjuiste weergave van de feiten is.

Nog een paar concrete adviezen: schrijf in een directe stijl; gebruik niet meer alinea’s dan nodig is en gebruik, indien van toepassing, verbindingswoorden om het logische verband tussen de alinea’s aan te geven; markeer de alinea’s met tabs; houd de opmaak rustig; laat minder belangrijke elementen weg; wees spaarzaam met voorbeelden; probeer niet een conclusie te formuleren die in de brontekst ontbreekt; leg onbekende begrippen kort uit.

Veel voorkomende tekortkomingen: onbegrijpelijke titel; geen inleidende zin; het overnemen van tussenkopjes; de te lineaire/chronologische samenvatting; het letterlijk vertalen van stukken; niet duidelijk maken dat de schrijver van de bron subjectief is; onjuist overnemen of interpreteren van feiten of meningen; te veel of juist helemaal geen alinea’s.

Al deze punten keren straks terug in de paragraaf over beoordeling.

De keuze van de samen te vatten tekst

Rijke bronnen zijn opinieweekbladen en kwaliteitskranten, op papier dan wel op internet, en periodieken van de meest uiteenlopende organisaties: juridisch, pedagogisch, politiek enzovoorts.

De site spreekt van een ‘gebruikstekst’. Dit interpreteren we als ‘een niet-specialistische tekst die een concreet onderwerp behandelt’. Wel moet de tekst duidelijk gericht zijn op een ontwikkelde lezer, die een zeker abstractieniveau aankan. De ervaring leert dat een te makkelijke tekst voor u als kandidaat soms zelfs oncomfortabel is dan een pittige tekst.

Beoordeling en de rapportage daarvan

Net als bij het examen Vertalen verdelen we de correctie in twee etappes, en net als bij Vertalen kijken we in eerste instantie alleen naar het werkstuk, zonder brontekst ernaast, en beginnen we pas daarna met vergelijken. Een belangrijk verschil tussen beide is echter dat bij Samenvatten de uitwerking een veel zelfstandiger status heeft ten opzichte van de brontekst: er heeft niet alleen een vertaalslag plaatsgevonden, maar ook een ingrijpende compositorische bewerking. Dit heeft consequenties voor de beoordelingswijze, waarvan de belangrijkste is dat er per werkstuk twee cijfers worden gegeven, een voor 'autonome tekstkwaliteit' en een voor 'equivalentie', *die beide voldoende moeten zijn*.

De beoordeling van de autonome tekstkwaliteit gebeurt op basis van dezelfde predikaten als die welke bij de beoordeling van de autonome tekstkwaliteit van de vertaling worden gebruikt. Ook bij de samenvatting kunnen voor de autonome tekstkwaliteit halve cijfers gegeven worden.

9-10: Een mooie, soepele, volkomen natuurlijk lezende tekst (hetzelfde geldt idealiter voor de brontekst, zie boven!), die je volkomen doet blindvaren op de kwaliteit ervan. Spelling en interpunctie zijn vlekkeloos. Deze kandidaat oogt als een competente en ervaren beroepsbeoefenaar.

7-8: Een goed begrijpelijk, redelijk gestructureerd werkstuk, overwegend vlot geschreven en natuurlijk van stijl met weinig taalkundige onvolkomenheden.

6: Begrijpelijk zonder raadpleging van brontekst, maar stilistisch soms vreemd lopende zinnen met enkele taalkundige onvolkomenheden.

5: In hoofdlijnen begrijpelijk, maar voor sommige passages is raadpleging van de brontekst wenselijk voor een juist begrip. Regelmatig taalkundige onvolkomenheden.

4: Bij het doorlezen stuit men regelmatig op onduidelijke passages in de tekst. Raadpleging van de brontekst is onontbeerlijk voor een juist tekstbegrip. De tekst biedt nauwelijks structuur en bevat veel taalkundige onvolkomenheden.

1-3: Amorf gebrabbel, geen touw aan vast te knopen.

Bij wijze van uitleg over de beoordeling van het examenonderdeel Samenvatting en de rapportage van die beoordeling, geven we hieronder het formulier met bijbehorende toelichting.

SNEVT-Examen Vertaler: Beoordelingsformulier Samenvatting

Kandidaat (ID-nummer, examennummer): _____ / _____
Examendatum: _____
Richting van de samenvatting: _____ > _____

I. Autonome tekstkwaliteit

Compositie, samenhang, stijl en taal, overbrugging cultuurverschil _____
(hele of halve cijfers)

II. Equivalentie

(hele of halve cijfers) _____

Gemiddelde van I en II

(afgerond op 1 decimaal) _____

Aantal woorden correct aangegeven? ja / nee

De samenvatting is _____ woorden te lang.

Sanctie op te veel woorden _____

(Samenvatting 50-100 woorden te lang: er gaat een half punt van het cijfer af.
Samenvatting meer dan 100 woorden te lang: er gaat een heel punt van het cijfer af.)

Eindcijfer

(afgerond op heel cijfer) _____

(Zowel de autonome tekstkwaliteit als de equivalentie dienen voldoende te zijn: minimaal 5,5.
Is dat niet het geval, dan is het eindcijfer onvoldoende: maximaal 5.)

Ruimte voor opmerkingen:

Toelichting op het formulier:

1. Betekenis gebruikte termen en de elementen die tot de diverse criteria gerekend worden.

I. Onder *Autonome tekstkwaliteit* verstaan we de tekst die wordt beschouwd als zelfstandig product, dus zonder vergelijking met brontekst: compositie, samenhang, stijl en taal, overbrugging cultuurverschil:

- Is aangegeven waar de tekst vandaan komt, wie hem voor wie schrijft?
- Is er een duidelijke opbouw? Zijn de verbindingen goed aangegeven?
- Stilistisch niveau: woordkeus, stijlregister. Is de stijl volwassen, schools, etc.? Loopt de tekst soepel, zonder stroeve formuleringen of onnatuurlijk aandoende constructies? (Dit is vaak het geval als kandidaten hele stukken uit de brontekst (al te letterlijk) vertalen.)
- Is de samenvatting vrij van taal- en stijlfouten?
- Wordt er 'kennis van de wereld' toegevoegd als de lezer van de samenvatting die nodig heeft?

II. Onder *Equivalentie* verstaan we de tekst die wordt beschouwd in vergelijking met de brontekst: juistheid gegevens, perspectief, volledigheid.

- Feitelijke juistheid: kloppen concrete gegevens als namen, getallen?
- Correcte weergave betoog: klopt weergave van redeneringen etc.?
- Perspectief: is aangegeven voor wiens/wier rekening meningen en uitspraken komen?
- Abstractieniveau: te veel details overgenomen of juist te kort door de bocht?

2. Aantal woorden

Boven aan de opgave is nadrukkelijk aangegeven dat het aantal woorden moet worden aangegeven. Het is belangrijk dat dit gebeurt en dat het aantal woorden ook klopt. Overschrijding van de maximale lengte wordt de kandidaat aangerekend. Zie voor de mate waarin dit gebeurt hieronder, bij 'Berekening van het cijfer'. *Te weinig* woorden: hiervan is alleen sprake wanneer in de samenvatting niet alles staat wat erin moet staan, en dat defect wordt al beoordeeld bij 'II Equivalentie'.

3. Berekening van het cijfer:

1. We geven op het beoordelingsformulier vier cijfers aan: (1) autonome tekstkwaliteit, (2) equivalentie, (3) gemiddelde van (1) en (2), en (4) eindcijfer.

2. 'Autonome tekstkwaliteit' en 'Equivalentie' *moeten beide voldoende zijn* – dit om te voorkomen dat een samenvatting wordt goedgekeurd die fraai oogt, maar iets heel anders beweert dan de brontekst, of één waarin wel alles staat, maar op een ontoelaatbaar defectieve manier. (In de praktijk zien we een extreme discrepantie vrijwel alleen bij de weinige kandidaten die naar de B-taal toe samenvatten.).

Dus bijvoorbeeld:

- autonoom 7, equivalentie 5,5 levert op: $7 + 5,5 = 12,5 : 2 = 6,25 = 6$.
- autonoom 8, equivalentie 5 levert op: $8 + 5 = 13 : 2 = 6,5$; toegekend wordt een 5.

In bovenstaande voorbeelden is ervan uitgegaan dat de tekst niet te lang is en dat de lengte is aangegeven.

3. Lengteoverschrijding: tot 50 woorden is acceptabel. 50-100 woorden: een half punt eraf; meer dan 100 woorden: een heel punt eraf.

Hoofdstuk 3. Maatschappijkennis

Dit onderdeel wordt op de SNEVT-website als volgt omschreven:

Het onderdeel Maatschappijkennis bestaat uit 60 open vragen, die door de kandidaat steeds bondig dienen te worden beantwoord in de taal waarin zij zijn gesteld, tenzij anders wordt aangegeven. De stof die aan het vak Maatschappijkennis ten grondslag ligt is niet nauw omschreven, maar in zijn algemeenheid kan worden gesteld dat een kandidaat kennis van en inzicht in verschillende aspecten van de wereld van beide taalgebieden moet hebben. Van de kandidaat wordt een niveau verwacht dat verder reikt dan dat van een algemeen ontwikkeld persoon uit het betreffende taalgebied.

De vragen worden als volgt verdeeld: 35% heeft betrekking op het Nederlandse taalgebied; 35% betreft de cultuur waarin de vreemde taal als hoofdtaal wordt gesproken; 15% van de vragen is contrastief, wat wil zeggen dat ze betrekking hebben op een vergelijking tussen beide taalgebieden; de overige 15% gaat over internationale organisaties en betrekkingen.

Met de bij de SNEVT aangesloten instellingen is afgesproken dat de hieronder opgesomde kennisgebieden deel uitmaken van het curriculum en dus ook van het betreffende examen. De vragen hebben vooral betrekking op die gebieden en zijn afkomstig uit een vaste en in de opleidingen gehanteerde literatuurlijst. Daarnaast dient de kandidaat de actualiteit in het oog te houden. De kennisgebieden zijn (niet uitputtend): internationale organisaties, geografie, staatsinrichting, economie, sociale sector, onderwijs, justitie, media, cultuur en geschiedenis. Om een voorbeeld te geven: onder het kennisgebied 'cultuur' vallen onder meer (kennis van) godsdiensten, geestelijk leven, kunsten en wetenschappen, hun beoefenaars en hun organisaties, subsidiebeleid, prijzen en sponsoring, kunst, ontspanning en vermaak, beroep en ethiek.

Dit werken we hieronder verder uit.

Omvang en vormgeving

De 60 vragen zijn als volgt onderverdeeld: 21 over het Nederlandse-taalgebied, 9 over het buitenland, 21 over het vreemde-taalgebied en 9 contrastief.

De thematiek is op de site adequaat omschreven. Bij elk examen worden de vragen zo evenwichtig mogelijk verdeeld over de genoemde thema's. Aan bovengenoemde opmerking over afspraken met de opleiders, is nog een tweede afspraak verbonden: meer dan de helft van de vragen is geput uit het door de opleidingen voor dit onderdeel voorgeschreven studiemateriaal. Let op: tot dit materiaal behoren ook alle eerder gebruikte en gepubliceerde maatschappijkennisvragen.

We gebruiken drie vraagvormen: open vragen, combinatievragen ('Verbind de naam met de omschrijving') en volgordevragen ('Zet de volgende ... in de juiste chronologische volgorde'). Er wordt geen multiple choice toegepast.

De vragen over het Nederlandse taalgebied en 'internationale organisaties en verhoudingen' worden in het Nederlands geformuleerd, die over het vreemde-taalgebied in de betreffende vreemde taal. De contrastieve vragen worden steeds afwisselend in beide talen gesteld, we letten erop dat de taalkeuze zo logisch mogelijk is. Kandidaten krijgen de instructie iedere vraag te beantwoorden in de taal waarin zij is gesteld.

Beoordeling en de rapportage daarvan

Zo moeilijk als het samenstellen van het examen is, zo eenvoudig is de beoordelingsmethode en de notatie daarvan. Voor een goed beantwoorde vraag geven we 2 punten, voor een gedeeltelijk goed beantwoorde vraag 1 punt (bij vierledige combinatie- of volgordevraag: 3 goed is 1 punt, 1 goed is 0 punt). De betreffende 0, 1 of 2 noteren we in de marge van het examenwerk. De behaalde punten optellen en het percentage uitrekenen ten opzichte van de maximaal te behalen 120 punten. Afronden tot heel punt. Dus: 87 punten is $87 : 120 = 0,725 = 7,25 = 7$. Een kandidaat is geslaagd als hij 66 punten (= 6) of meer heeft behaald.

Appendices

Appendix 1: tekstcorpus voorbeelden hoofdstuk 1

Het tekstcorpus waaruit de voorbeelden in deze Examenwijzer zijn ontleend, is het resultaat van een taaloverstijgend college Vertaalkunde voor tweedejaarsstudenten dat Theo Veenhof eind 2004 heeft verzorgd aan ITV Hogeschool voor Tolken en Vertalen te Utrecht. Als vervolg op een hoorcollege over vertaaltheorie hebben 9 studenten Duits, 30 studenten Engels, 18 studenten Frans, 10 studenten Italiaans, 11 studenten Russisch en 20 studenten Spaans uit hun taal een journalistieke tekst over de moord op Theo van Gogh vertaald en deze vertaling geanalyseerd. Aan de studenten, ook de niet-Nederlanders, is gevraagd een zelf vertaalde tekst in te leveren, en deze niet door een derde te laten corrigeren. Hiertegenover stond de toezegging dat vertaalfouten geen invloed zouden hebben op de beoordeling van het werkstuk; alleen voor de analyse werd een cijfer toegekend. De studenten hebben naar onze indruk in overgrote meerderheid gehoor gegeven aan dit verzoek.

De teksten zijn niet helemaal dezelfde als onze examenteksten (er komen bijvoorbeeld citaten in voor), en het niveau van de tweedejaarsstudenten lag, op talrijke uitzonderingen na overigens, duidelijk lager dan dat van SNEVT-kandidaten. Deze lichte bezwaren wogen echter niet op tegen het grote voordeel, om niet te zeggen de unieke kans, om voor deze Examenwijzer in één slag vergelijkbare voorbeelden te verwerven voor alle zes onze talen. Hieronder volgen de zes teksten, steeds met een voorbeeldvertaling.

1. Duits

Bei Fortuyn war der Täter ein radikaler und geistig verwirrter Umweltaktivist. Bisher aber schweigt die Polizei zu den genauen Hintergründen der Tat an van Gogh. Am späten Dienstagabend teilten die Behörden lediglich mit, dass der mutmaßliche Täter dem Geheimdienst bereits einige Zeit als Anhänger radikal-islamischer Gruppen bekannt war. Er sei auch durch mehrere kleinkriminelle Delikte auffällig geworden, berichteten holländische Medien am Mittwoch. Schnelle Spekulationen über ein Versagen der Behörden wiesen diese aber zurück. Der Mann gehöre keinesfalls zu den 150 Personen, welche der holländische Geheimdienst und die Polizei wie in Deutschland als so genannte "Gefährder" aus der radikalen Szene ständig beobachten. Bisher habe man den Verdächtigen nicht befragen können, da er sich bei seiner Flucht entweder selbst ins Bein geschossen hat oder von den ihn verfolgenden Polizisten angeschossen wurde.

Die dünnen Mitteilungen der Behörden lassen die Zweifel eher wachsen. So haben sie bisher noch kein Detail aus dem arabischsprachigen Schreiben, das der Täter bei dem sterbenden van Gogh niederlegte, bekannt gegeben. Das Schreiben sorgte in der Presse für Schlagzeilen, da der Täter es angeblich mit einem Messer am Körper van Goghs befestigt haben soll. Der Text jedoch sei noch nicht abschließend analysiert, so die Polizei. Gleichwohl hegt kaum jemand einen Zweifel, dass der Täter den Filmmacher wohl wegen seiner kritischen Filme über islamische Familienväter umgebracht hat. Fraglich bleibt nur, ob er allein handelte oder hinter der Tat ein Plan oder gar eine Gruppe steckte. Ebenso fragen viele, ob die Behörden bei der Verfolgung von radikalen Islamisten nicht scharf genug agieren.

Bij Fortuyn was de dader een radicale en geestelijk verwarde milieuactivist. Tot nu toe zwijgt de politie echter over de preciese achtergronden van de moord op Van Gogh/ van de daad. Dinsdagavond laat maakten de autoriteiten alleen bekend dat de vermoedelijke dader al enige tijd bij de AIVD bekend was als aanhanger van radicaal islamitische groeperingen. Hij had eerder al vanwege verschillende kleine delicten de aandacht op zich gevestigd, wist de Nederlandse pers woensdag te melden. De speculaties die als snel opdoken over een falen van de verantwoordelijke instanties werden door deze echter van de hand gewezen. De man behoorde in geen geval tot de 150 personen uit extremistische hoek die de AIVD en de politie voortdurend in de gaten houden omdat ze een bedreiging zouden zijn voor de samenleving. Tot nu toe heeft men de verdachte niet kunnen verhoren, omdat hij zich op zijn vlucht ofwel zelf in zijn been heeft geschoten of door de hem achtervolgende politiemensen geraakt werd.

De schamele informatie van de autoriteiten laat de twijfels eerder groeien. Zo hebben ze tot nu toe nog geen details bekend gemaakt uit de Arabischtalige brief die de dader bij de stervende van Gogh heeft neergelegd. De brief zorgde voor vette koppen in de kranten omdat de dader hem, naar men zei, met een mes aan het lichaam van Van Gogh had bevestigd. De tekst was echter nog niet definitief geanalyseerd, aldus de politie. Desalniettemin koestert niemand enige twijfel over de vraag of de dader de filmmaker om het leven heeft gebracht vanwege diens kritische films over islamitische gezinshoofden. Het blijft alleen de vraag of hij alleen handelde of dat er een plan of zelfs een groepering achter zijn daad zat. Evenzeer vragen velen zich af of de verantwoordelijke instanties bij het volgen van moslimextremisten wel alert genoeg optreden.

2. Engels

Van Gogh spent 18,000 euros (£12,500) of his own money making the film in secret - and it was to be the first instalment of a three-part series. The second part was due to look at the issue from Muslim men's points of view. The film was written by Somali-born Dutch member of parliament Ayaan Hirsi Ali, who has been a strong opponent of Islam's treatment of women. Hirsi Ali has said she wanted to draw attention to the hidden violence against Muslim women, describing some practices as "savagely Medieval customs", and show Muslims are the same as everyone when stripped bare.

Muslim commentators in the country accused Van Gogh and Hirsi Ali - who both got death threats - of courting controversy and said the nudity was confrontational and blasphemous. But Van Gogh said he was deliberately cautious, and would have made the film differently if he really wanted to shock. The fall-out has also included heated media debate, denouncement in internet chat rooms and a rap song calling for Hirsi Ali's death.

Van Gogh, 47, made his first feature film more than 20 years ago and mixed directing with acting and writing. He used his famous name in 2002 when he appeared alongside Kill Bill star David Carradine in *Wheatfield with Crows* - which brought Vincent Van Gogh into the modern music industry. But his directing was more successful than his acting and his films were regularly nominated at the Netherlands Film Festival, where he won five awards, dating from 1981.

Theo van Gogh stak 18.000 euro in zijn film, die hij in het geheim maakte. De film was het eerste deel van een gepland drieluik. Het tweede deel zou de kwestie moeten belichten vanuit het standpunt van mannelijke moslims. Het script werd geschreven door het in Somalië geboren Nederlandse parlementslid Ayaan Hirsi Ali, een felle tegenstander van de manier waarop binnen de islam vrouwen behandeld worden. Hirsi Ali zei dat ze de aandacht wilde

vestigen op het verborgen geweld tegen moslima's. Ze beschreef sommige gebruiken als 'barbaarse middeleeuwse gewoontes' en wilde laten zien dat Moslims hetzelfde zijn als ieder ander wanneer ze naakt zijn.

Critici uit de Nederlandse moslimgemeenschap beschuldigden Van Gogh en Hirsi Ali – die beiden met de dood werden bedreigd – ervan dat ze verdeeldheid zaaien en dat het gebruik van naakte lichamen vijandig en godslasterlijk was. Van Gogh zei echter dat hij bewust voorzichtig was geweest, en dat hij de film anders gemaakt zou hebben als hij werkelijk had willen choqueren. De ophef heeft eveneens verhitte mediadebatten opgeleverd, naast publieke afkeur in de chatrooms en een rap waarin wordt opgeroepen tot het doden van Hirsi Ali.

Van Gogh (47) maakte meer dan twintig jaar geleden zijn eerste speelfilm en combineerde het regisseren met acteren en schrijven. In 2002 gebruikte hij zijn beroemde achternaam toen hij naast *Kill Bill*-ster David Carradine verscheen in *Wheatfield with Crows*, een film die Vincent van Gogh in de hedendaagse muziekindustrie doet belanden. Als regisseur was hij echter succesvoller dan als acteur. Zijn films werden vaak genomineerd op het Nederlands Filmfestival, dat bestaat sinds 1981 en waar hij vijf prijzen heeft gewonnen.

3. Frans

Selon la justice, le meurtrier présumé du cinéaste [Theo Van Gogh] ne figurait pas sur la liste des quelque 150 suspects surveillés par les services de renseignement, et rien n'indiquait qu'il préparait une action violente.

Les porte-parole de plusieurs partis, y compris ceux représentés au gouvernement, se sont interrogés sur le degré de coopération entre les services et la police d'Amsterdam. Ils se sont, par ailleurs, étonnés de l'absence de protection du cinéaste, alors qu'il avait déjà été menacé.

Huit personnes d'origine arabe, soupçonnées de liens avec des groupes terroristes, ont été arrêtées mercredi soir à Amsterdam, où s'est déroulée par ailleurs une petite manifestation de groupes d'extrême droite.

Le site Web ouvert pour recevoir les messages de condoléances pour Theo Van Gogh a, lui, dû être fermé. La moitié des quelque 10 000 messages envoyés avait un contenu raciste, ont indiqué les autorités.

La tension créée par l'assassinat de Theo Van Gogh, deux ans et demi après celui du leader populiste Pim Fortuyn, a entraîné un renforcement des mesures de protection. La police surveille notamment le domicile de Job Cohen, le maire d'origine juive d'Amsterdam.

La députée d'origine somalienne Ayaan Hirsi Ali, qui formule régulièrement des critiques à l'égard de l'extrémisme islamiste et avait collaboré à un film de Theo Van Gogh, affirme avoir subi de nouvelles menaces. Un jeune homme aurait tenté de s'introduire chez elle avant qu'elle reçoive un courrier signé "Khalid Ibn Walid", du nom de l'un des cinq califes, la prévenant que, après "l'élimination" du cinéaste, elle serait "la suivante sur la liste".

Volgens Justitie komt de verdachte van de moord op filmmaker Theo Van Gogh niet voor op de lijst van ongeveer 150 verdachte personen die in de gaten gehouden worden door de inlichtingen- en veiligheidsdienst AIVD. Bovendien wees niets erop dat hij een geweldsmisdrijf voorbereidde.

De woordvoerders van verschillende partijen, waaronder de regeringspartijen, vroegen zich af hoe het staat met de samenwerking tussen de inlichtingendienst en de politie van

Amsterdam. Zij toonden zich bovendien verbaasd over het ontbreken van bescherming van de filmmaker, aangezien deze al eerder bedreigd was.

Acht personen van Arabische afkomst zijn woensdagavond gearresteerd in Amsterdam, waar bovendien een kleine demonstratie had plaatsgevonden van extreem rechts. De acht worden ervan verdacht banden te hebben met terroristische groeperingen.

Het internet-condoléanceregister voor Theo Van Gogh heeft men moeten sluiten. De autoriteiten hebben laten weten dat de helft van de ongeveer 10.000 ingestuurde berichten racistisch van aard was.

Tweeëneuhalf jaar na de moord op volksleider Pim Fortuyn heeft de spanning die de moord op Theo van Gogh met zich meebrengt, geleid tot het aanscherpen van beschermingsmaatregelen. Momenteel staat het huis van Job Cohen, de joodse burgemeester van Amsterdam, onder toezicht van de politie.

Het oorspronkelijk uit Somalië afkomstige Tweede-Kamerlid Ayaan Hirsi Ali, dat regelmatig kritiek uitoefent op het islamistisch extremisme en dat heeft meegewerkt aan de film van Theo Van Gogh, heeft bevestigd dat zij opnieuw is bedreigd. Een jongeman zou hebben geprobeerd haar huis binnen te dringen, en eerder al ontving zij een brief, ondertekend met 'Khalid Ibn Walid', de naam van een van de vijf imams. In deze brief wordt zij gewaarschuwd dat, na de 'eliminatie' van de filmmaker, zij 'de volgende op de lijst' zal zijn.

4. Italiaans

Ormai non ci sono più dubbi. Theo van Gogh, il regista, giornalista e polemista olandese ammazzato martedì mattina, è rimasto vittima di un assassinio rituale di matrice islamica, di un omicidio multiculturale. Il governo ha aspettato un po' prima di ammetterlo, soprattutto per evitare una caccia allo straniero (che non c'è stata, anche se la polizia di Amsterdam è dovuta intervenire in una serie di "discussioni animate"). Ma dopo i primi accertamenti, ieri mattina alle 3, il ministro della Giustizia olandese, Piet Hein Donner, ha dichiarato che "con ogni probabilità, l'autore del delitto ha agito per convinzione islamica radicale". Il suo collega degli Affari interni, Johan Remkes, ha aggiunto che l'assassino, un ventiseienne con passaporti olandese e marocchino, era già noto al servizio segreto AIVD. Era amico di Samir A., un diciottenne marocchino arrestato nel giugno di quest'anno con l'accusa di progettare un attacco dinamitardo alla Stazione centrale di Amsterdam. Inoltre, frequentava la famigerata moschea El Tawheed, sempre di Amsterdam. Questo luogo di culto di tendenza salafita e wahabita (corrente fondamentalista originaria dell'Arabia Saudita), dove si vendono libri nei quali ai credenti viene consigliato di buttare gli omosessuali giù dai palazzi, ha la fama di essere un fulcro di estremismo politico-religioso. L'omicida di van Gogh non figurava però sulla lista di circa 150 estremisti islamici in Olanda, per lo più marocchini e spesso molto giovani, che sono tenuti sotto controllo dalla AIVD. Vari esponenti politici hanno colto questo fatto non soltanto come motivo per criticare il servizio, ma anche per l'amara constatazione che "l'Olanda ovviamente non è pronta per il terrorismo".

Inmiddels lijkt het geen twijfel meer. Theo van Gogh, de regisseur, journalist en polemist die dinsdagmorgen is afgeslacht, werd het slachtoffer van een rituele executie naar islamitisch model, van een multiculturele moord. De regering heeft even gewacht alvorens dit toe te geven, vooral om een heksenjacht op buitenlanders te voorkomen. Een jacht die niet heeft plaatsgevonden, al moest de Amsterdamse politie wel ingrijpen bij een paar 'verhitte discussies'. Maar na het eerste onderzoek heeft gisteren om 3 uur 's middags minister Piet Hein Donner van Justitie verklaard dat 'de verdachte naar alle waarschijnlijkheid gehandeld

heeft vanuit een radicaal-islamitische overtuiging'. Zijn college van Binnenlandse Zaken, Remkes, voegde hieraan toe dat de moordenaar, een zesentwintigjarige man met zowel een Nederlands als een Marokkaans paspoort, al bekend was bij de AIVD. Hij was bevriend met Samir A., een achttienjarige Marokkaan die in juni van dit jaar werd gearresteerd op verdenking van het beramen van een bomaanslag op het Station Centraal van Amsterdam. Ook bezocht de verdachte de beruchte El Tawheed moskee, eveneens in Amsterdam. Deze moskee hangt het salafisme en wahabisme (een fundamentalistische stroming uit Saoedi-Arabië) aan en er worden boeken verkocht waarin de gelovigen worden opgeroepen homoseksuelen van hoge gebouwen te gooien. Verder heeft de moskee de reputatie een broeinest te zijn van politiek-religieus extremisme. Toch kwam de moordenaar van Van Gogh niet voor op een lijst van circa 150 radicale moslims in Nederland, voor het merendeel jonge Marokkanen, die door de AIVD in de gaten worden gehouden. Verscheidene politici grepen dit aan om kritiek te uiten op deze dienst, maar ook om verbitterd te constateren dat 'Nederland duidelijk nog niet voorbereid is op terrorisme'.

5. Russisch

Тео Ван Гог, называвший себя "старым реакционером", но считавший, что ему, как "деревенскому дурачку", ничто не угрожает, никогда не стеснялся нарушать консенсус, сложившийся в нидерландском общественном мнении. В телестудиях, которые он часто покидал со скандалом, он обрушивался с едкой критикой на самых разных лиц. Режиссер брался за "трудные" темы, такие, как убийство популистского лидера Пима Фортейна. "0605", фильм Тео Ван Гога, посвященный этому делу, должен выйти на экраны страны в начале 2005 года.

Смерть Тео Ван Гога, произошедшая через два с половиной года после убийства Пима Фортейна в Роттердаме, повергла Нидерланды в ужас. Королева Беатрикс сказала, что она "шокирована и встревожена". Министр иностранных дел Бен Бот выразил уверенность, что это новое убийство не приведет к "репрессиям против определенных групп иностранного происхождения". Но наблюдатели опасаются, что напряженность между голландцами и группами иностранного происхождения, очень заметная в последние годы, возрастет.

Многочисленные арабские организации не замедлили выступить с решительным осуждением убийцы или убийц режиссера. "Мзин", газета нидерландских марокканцев, высказалась за "жесткую реакцию", так как "независимо от того, ненавидели ли Ван Гога или любили, было бы лучше продолжать вести диалог с ним". Союз марокканцев и тунисцев назвал убийство "шокирующим и ужасающим актом". Городской марокканский совет Амстердама осудил это "подлое убийство" и призвал граждан "сохранять трезвую голову".

Траурная церемония прошла во вторник вечером в центре Амстердама. Мэр города, которого Тео Ван Гог недавно обвинил в пассивности в отношении "меньшинств, ведущих себя все более агрессивно", призвал провести церемонию ярко, "в соответствии с характером Ван Гога". На похороны собралось 20 тысяч человек. В церквах звонили колокола, звучали гудки поездов.

Theo van Gogh, die zichzelf een 'oude reactionair' noemde maar meende dat hij als

‘dorpsgek’ geen gevaar liep, was nooit bang om dwars tegen de communis opinio in Nederland in te gaan/ stond altijd klaar om de consensus binnen de Nederlandse publieke opinie te verstoren. Tijdens de opnames van televisieprogramma's, waarin hij scherp placht uit te halen naar Jan en alleman, liep hij vaak met slaande ruzie weg. Als regisseur waagde hij zich aan beladen thema's/ sneed hij regelmatig lastige onderwerpen aan, zoals de moord op de populistische partijleider/voorman Pim Fortuyn. De film *0605*, die aan deze moordzaak is gewijd/ die gaat over deze zaak, moet/zal begin 2005 in in Nederland première gaan.

Van Goghs dood, tweeëneenhalf/tweeënhal jaar na de moord op Pim Fortuyn in Hilversum [vergissing van de schrijver stilzwijgend verbeterd], vervulde Nederland met afgrijzen. Koningin Beatrix zei dat ze ‘geschokt en verontrust’ was. Minister Ben Bot van Buitenlandse Zaken sprak de overtuiging uit dat deze nieuwe moord ‘niet zou leiden tot repressie tegen bepaalde groepen allochtonen’. Waarnemers zijn echter bang dat de spanningen tussen Nederlanders en allochtone groeperingen, die de laatste jaren al duidelijk merkbaar waren, zullen toenemen.

Talrijke Arabische organisaties haastten zich om de moordenaar(s) van de regisseur categorisch te veroordelen. Het tijdschrift voor Nederlandse Marokkanen *Mzine* kwam met een ‘ondubbelzinnige veroordeling’, want ‘of je nu een vriend of een vijand van Van Gogh was, een voortzetting van de dialoog was beter geweest’. [je kunt in plaats van de brontekst te vertalen ook de originele quote opzoeken. Die luidt: ‘Theo van Gogh was gehaat en geliefd. Maar het was beter geweest om vooral in gesprek met hem te blijven in plaats van hem door geweld om het leven te brengen.’] De Stichting Samenwerkingsverband van Marokkanen en Tunesiërs noemde de moord een ‘schokkende en afschuwelijke daad’. De Stedelijke Marokkaanse Raad veroordeelde de ‘laaghartige moord’ en riep de burgers op om ‘het hoofd koel te houden’.

Op dinsdagavond vond in het centrum van Amsterdam een herdenkingsbijeenkomstplaats. De burgemeester, die kort daarvoor nog door Van Gogh was beticht van ‘een slappe houding ten opzichte van minderheden die zich steeds agressiever gedragen’, riep op om er een opgewekte gebeurtenis van te maken, ‘zoals past bij Theo’s karakter’. Er kwamen 20 duizend mensen naar de bijeenkomst [de *похороны* zijn een fout in de tekst, stilzwijgend verbeterd]. De kerkklokken werden geluid en treinen lieten hun sirene horen.

6. Spaans

Van Gogh, que realizó una veintena de películas, escribió tres libros y colaboró en una decena de diarios y revistas, era conocido por sus tomas de posición frecuentemente polémicas, que publicaba en columnas de prensa o en su portal de Internet. También era un habitual invitado en los programas de televisión, donde exponía enérgicamente sus opiniones. No era raro que abandonara el plató dando un fuerte portazo. Tras emitir 'Submission part 1', el realizador recibió amenazas de muerte y había sido puesto bajo protección policial, algo que a él no le agradaba en exceso, por lo que no había dudado en ocasiones en eludir a sus guardianes. Además, la representación holandesa de la Liga Árabe Europea había criticado con dureza la película de Van Gogh por lo que consideraban un insulto a los ciudadanos musulmanes. Su portavoz, Nabil Maruch, afirmó, tras conocer el asesinato del cineasta holandés: “Es horrible. Nosotros no conocemos quién lo ha hecho y por qué, pero es absolutamente impactante que alguien pueda ser asesinado en un parque de Amsterdam”. La oposición de Theo Van Gogh a la sociedad multicultural holandesa le había convertido en un cineasta poco apreciado entre la minoría musulmana en

los Países Bajos. En su propia página 'web', el director holandés solía calificar a los musulmanes de “folladores de cabras” y llegó a denunciar el “sentimentalismo exagerado” de un miembro de la comunidad judía de Países Bajos en una discusión sobre el Holocausto, lo que le valió una reputación de antisemita. Van Gogh arremetió también contra un crítico homosexual, al que calificó de “caballero de chocolate baboso”.

Van Gogh, die meer dan twintig films maakte, drie boeken schreef en bijdragen leverde aan een stuk of tien dagbladen en tijdschriften, stond bekend om de vaak omstreden standpunten die hij in zijn columns of op zijn internetsite verkondigde. Ook was hij vaak te gast in televisieprogramma's, waar hij ongezoeten zijn mening verkondigde. Het kwam niet zelden voor dat hij het perceel met slaande deuren verliet.

Na het uitbrengen van *Submission Part 1* werd de regisseur met de dood bedreigd en kreeg hij politiebescherming. Dit stond hem behoorlijk tegen, en als hij maar even zijn kans schoon zag ontsnapte hij aan zijn lijfwachten. De Arabisch-Europese Liga had de film van Van Gogh, die zij als een belediging van de moslimburgers beschouwde, fel bekritiseerd. Nadat hij had kennisgenomen van de moord op de Nederlandse cineast zei hun woordvoerder, Nabil Marmouch [naam staat onjuist in brontekst]: ‘Het is verschrikkelijk. We weten niet wie het heeft gedaan en waarom, maar het is beslist schokkend dat iemand zó in een park in Amsterdam vermoord wordt.’

Van Goghs aversie tegen de multiculturele samenleving leidde ertoe dat de cineast door de islamitische minderheid in Nederland bepaald niet gewaardeerd werd. Op zijn eigen website noemde de Nederlandse regisseur de moslims vaak ‘geitenneukers’ en in een discussie over de Holocaust veroordeelde hij zelfs openlijk het ‘overdreven sentimenteel gedrag’ van een lid van de joodse gemeenschap in Nederland, wat hem de reputatie van antisemiet opleverde. Van Gogh trok ook van leer tegen een homoseksuele recensent, die hij een ‘kwijlende chocoladeridder’ noemde.

Appendix 2: voorbeelden van beoordeelde examens

Voorbeelden van beoordeelde vertaalexamens:

- opgaven;
- voorbeelduitwerkingen;
- door kandidaat gemaakte vertalingen;
- ingevuld beoordelingsformulier.

SNEVT EXAMEN VERTALER SPAANS Vertaling Spaans - Nederlands

Tekst 1

Opdracht:

De CSIC (Consejo Superior de Investigaciones Científicas) organiseert ieder jaar een marathon in Madrid. Vertaal onderstaand fragment uit het reglement ten behoeve van een aankondiging in een clubblad van een Nederlandse atletiekvereniging.

Artículo 1.- Podrán participar todas aquellas personas nacidas en el año 1987 y anteriores, ajustándose su edad al artículo 4 del Reglamento, siempre que se inscriban oficialmente.

Artículo 2.- La prueba se disputará sobre un recorrido de 10 kilómetros, totalmente urbanos y sobre superficie de asfalto. Con salida y llegada en la calle de Serrano, 117, sede central del CSIC, el día 16 de octubre de 2005, a las 10:00 horas (ver circuito).

Artículo 3.- La inscripción quedará cerrada el día 14 de octubre, o en días anteriores si se hubiese cubierto el cupo establecido. No se harán inscripciones el mismo día de la prueba. En el momento de la inscripción se presentará la documentación donde conste la edad del participante, la cual puede ser solicitada por los jueces de la carrera y personal de la Organización. El participante, de negarse a entregar los documentos que lo acrediten, podrá ser descalificado. El dorsal acreditativo de la condición de participante es imprescindible para tomar parte en la carrera, debiéndose llevar a lo largo de todo el recorrido de manera bien visible y conservarse después de la prueba hasta concluido el sorteo.

SNEVT EXAMEN VERTALER SPAANS
Vertaling Spaans - Nederlands

Tekst 2

Opdracht:

Vertaal onderstaand fragment uit de congresbundel van het Congreso Internacional “Patrimonio Cultural”, dat in Argentinië is gehouden, ten behoeve van een Nederlands vaktijdschrift over taal.

Pocos ciudadanos argentinos tienen conciencia de habitar un país multilingüe y pluricultural. En el último siglo las acciones tendientes a fortalecer la cultura hispana y dominante, han actuado en desmedro de las culturas autóctonas. Es por ello que muchos ignoran que una parte de la población tiene aún hoy como lengua materna la lengua quichua, una variedad dialectal del quechua, el idioma oficial del imperio incaico, una de las civilizaciones más portentosas de América. El quechua fue la lengua predominante en la zona noroeste de Argentina durante casi tres siglos, de allí la notable influencia del quechua sobre el español dialectal de la región. En los siglos posteriores, bajo la presión del idioma español, el quechua se fue extinguiendo para quedar confinado en algunas zonas de la región Puna Jujeña y en la región central de Santiago del Estero.

La unificación lingüística que supone el uso del español como lengua oficial en nuestro país, no impide que en catorce departamentos de la provincia del Santiago del Estero, la lengua quichua continúe transmitiéndose oralmente de generación en generación en una actitud desafiante para los que cultivan los valores occidentales.

En la actualidad, la mayoría de los quichuahablantes son criollos, es decir descendientes de europeos y africanos nacidos en tierra americana y el producto de su mestizaje con la población indígena.

SNEVT EXAMEN VERTALER SPAANS

Vertaling Spaans - Nederlands

Tekst 1

Uitwerking

Artikel 1.- Deelname is mogelijk (/staat open) voor iedereen die geboren is in of voor 1987, zoals genoemd (/vermeld) in artikel 4 van het Reglement, en mits (/voor zover) de(ze) persoon zich officieel heeft ingeschreven. (/Deelnemers dienen geboren te zijn in of vóór 1987, zoals vermeld in (/overeenkomstig) artikel 4 van het Reglement (over de leeftijd van deelnemers), en zich officieel te hebben ingeschreven. //Iedereen die is geboren in 1987 of eerder, zoals vermeld in artikel 4 van het Reglement, kan deelnemen (aan de marathon), mits deze persoon zich officieel heeft ingeschreven.)

Artikel 2.- De marathon wordt gelopen over een afstand van 10 kilometer over asfalt in de bebouwde kom (/door de stad en uitsluitend op asfaltbestrating /uitsluitend door stedelijk gebied en over asfaltbestrating). Start en finish zijn in (/Vertrek en aankomst vinden plaats / het begin - en eindpunt bevinden zich in) (de) Calle de Serrano 117, (waar) het hoofdkantoor van de CSIC is gevestigd), op 16 oktober 2005, en het startschot wordt gegeven (/de start is) om 10:00 uur (zie parcours / traject).

Artikel 3.- De inschrijving sluit op 14 oktober, of eerder indien het vooraf bepaalde maximum aantal inschrijvingen (/ deelnemers) is bereikt. Inschrijving is niet (meer) mogelijk op de dag van de marathon (/wedstrijd // Op de dag van de marathon / loop (zelf) kunnen geen inschrijvingen (meer) plaats vinden / kunnen geen deelnemers (meer) worden ingeschreven / kan niet (meer) worden ingeschreven). Bij inschrijving dient een (identiteits)bewijs te worden overlegd (/getoond) waaruit de leeftijd van de deelnemer blijkt. Hierom kan (ook) door de wedstrijdrechters (scheidsrechters /arbiters) en leden van de organisatie worden gevraagd. Indien de deelnemer weigert zijn identiteitsbewijs te tonen (/overhandigen /af te geven), kan hij gediskwalificeerd worden. Het (bij de inschrijving uitgereikte) rugnummer is vereist (/noodzakelijk) voor deelname aan de marathon, dient tijdens het hele parcours goed zichtbaar gedragen en tot na de prijsuitreiking (door loting) bewaard te worden (/en na de wedstrijd bewaard te worden totdat de prijsuitreiking heeft plaatsgevonden).

SNEVT EXAMEN VERTALER SPAANS

Vertaling Spaans - Nederlands

Tekst 2

Uitwerking

Weinig Argentijnen zijn zich ervan bewust (/realiseren zich) dat ze in een meertalig en multicultureel land leven (/wonen). (In) de vorige (/afgelopen) eeuw zijn de inheemse (/autochtone) culturen door acties (/maatregelen) die de (positie van de) heersende (/dominante) Spaanstalige cultuur versterkten, in de verdrukking gekomen (/De afgelopen eeuw hebben de acties die op versterking van de heersende Spaanstalige cultuur waren gericht (/die de versterking van ... ten doel hadden), in het nadeel gewerkt van (/een schadelijk effect gehad op) de inheemse (/autochtone) culturen . Daarom weten velen (/veel Argentijnen) niet dat een deel van de bevolking tot op de dag van vandaag het Quichua als moedertaal heeft (/dat de moedertaal van een deel van de bevolking nu (/tegenwoordig /vandaag de dag) nog het Quichua is). Het Quichua (/Dat) is een dialect (/variant) van het Quechua, de officiële taal van het Inca-imperium (/Incarijk), een van de wonderbaarlijkste (/schitterendste /meest bijzondere /buitengewone) beschavingen van (Latijns) Amerika. Het Quechua was gedurende drie eeuwen de belangrijkste taal in het noordwestelijk deel van Argentinië (/Bijna drie eeuwen lang was het Quechua...). Dit verklaart de grote invloed van het Quechua op het Spaans van dit gebied (/dat daar werd gesproken). In de eeuwen daarna stierf het Quechua onder invloed van het Spaans steeds meer uit (/Onder invloed van het Spaans stierf het Quechua steeds verder uit /werd het Quechua steeds minder gesproken) en bleef het uiteindelijk beperkt (/werd het uiteindelijk teruggedrongen) tot enkele gebieden in de streek Puna Jujena en het centrale bergland van Santiago del Estero.

Dat het Spaans als enige officiële taal wordt erkend (/gesproken) in Argentinië, neemt niet weg (/doet niets af aan het feit) dat het Quichua in veertien departementen (/districten) van de provincie Santiago del Estero nog steeds van generatie op generatie mondeling wordt doorgegeven, wat door degenen die de westerse waarden hooghouden (/cultiveren /koesteren //die zich opwerpen /zich sterk maken voor de westerse waarden //die de westerse waarden in ere willen houden), wordt (/kan worden) gezien als een uitdaging. Tegenwoordig wordt het Quichua voornamelijk gesproken door creolen, dat wil zeggen nakomelingen van Europeanen en Afrikanen die zijn geboren in Latijns Amerika en die zich hebben vermengd met de inheemse bevolking.

SNEVT-Examen Vertaler: Beoordelingsformulier Vertaling

Kandidaat (ID-nummer, examenummer): 00000 / SVS 00000
Examendatum: 00-00-0000
Vertaalrichting: SP → NL
A-taal kandidaat: Nederlands

Beoordeling	tekst 1	tekst 2
Autonome tekstkwaliteit (hele of halve cijfers)	<u>6</u>	<u>6</u>
Inventariserend (afgerond op 1 decimaal)	<u>6</u>	<u>4,5</u>
Gemiddelde autonoom / inventariserend (afgerond op 1 decimaal)	<u>6</u>	<u>5,3</u>

Als de tekst een tekstversturende equivalentiefout bevat, is het gemiddelde cijfer maximaal 5.

Gemiddelde totaal
(afgerond op 1 decimaal) 5,7

Eindcijfer
(afgerond op heel cijfer) 6

Specificatie	tekst 1	tekst 2
f. Aantal maluspunten	<u>8</u>	<u>11</u>
g. Aantal bonuspunten	<u>0</u>	<u>0</u>
h. Definitief aantal maluspunten (a-b)	<u>8</u>	<u>11</u>
i. Aantal maluspunten waarvoor een punt van het maximale cijfer 10 wordt afgetrokken	<u>2</u>	<u>2</u>
j. Tekstversturende equivalentiefouten	nee	nee

Ruimte voor opmerkingen

Hoewel de boodschap in het algemeen duidelijk overkomt, bevatten beide teksten veelal storende grammaticale fouten en lopen ze stroef. Hierdoor komt het geheel niet erg degelijk over.

Tekst 1

^{t 1}
Artikel 1.- Iedereen die geboren is in of voor 1987 mag deelnemen, mits zich officieel wordt ingeschreven. De leeftijd van de deelnemer moet overeenkomen met artikel 4 van het reglement.

^{s 1/2}
Artikel 2.- De wedstrijd wordt afgelegd over een volledig stedelijk en geasfalteerd parcours van 10 kilometer. Op 16 oktober 2005 ^{e 1} kan er om 10.00 uur 's ochtends gestart worden bij het hoofdkantoor van de CSIC (De Raad voor Wetenschappelijk Onderzoek) in ^{s 1} de straat Serrano, 117. Alhier is ook de finish (zie parcours).

Artikel 3.- De inschrijving sluit op 14 oktober. Indien eerder de vastgestelde limiet wat ^{s 1} betreft het aantal deelnemers is bereikt, zal de inschrijving vroeger sluiten. Op de dag van de wedstrijd kan men zich niet meer inschrijven. Tijdens de inschrijving moeten papieren worden overhandigd die de leeftijd van de deelnemer aantonen. De juryleden en het personeel van de organisatie kunnen hiernaar vragen. Indien de deelnemer weigert de documenten te overhandigen, ^{e 2} kan deze gediskwalificeerd worden. Het rugnummer, dat de geschiktheid van de ^{t 1/2} deelnemer bevestigt, is een vereiste om aan de hardloopwedstrijd mee te doen. Dit rugnummer moet te allen tijde duidelijk zichtbaar gedragen worden en bewaard blijven tot de prijsuitreiking na de wedstrijd.

8 maluspunten

autonome tekstkwaliiteit:
tekst loopt stuwel, wat haisterig hier en daar, en
beraet grammaticaal incorrecte constructies.
De boodschap komt in grote lijnen wel over.

Tekst 2

Weinig Argentijnse burgers zijn er zich van ^{t 1/2} bewust dat ze wonen in een meertalig en multicultureel land. In de vorige eeuw hebben de maatregelen die ten doel hadden de dominante Spaanse cultuur te versterken, een nadelige invloed gehad op de oorspronkelijke culturen. Daardoor weten velen niet dat tegenwoordig het Quichua nog steeds de moedertaal is voor ^{t 1/2} een gedeelte van de bevolking. Het Quichua is een dialectvariant van het Quechua, de officiële taal van het Inca imperium; ^{t 1/2} een van de meest wonderbaarlijkste beschavingen van Amerika. Het Quechua was gedurende bijna drie eeuwen de belangrijkste taal in de noordwestelijke regio van Argentinië. Dit verklaart de opvallende invloed van het Quechua op het Spaanse dialect uit de regio. In de eeuwen erna, onder druk van de Spaanse taal, ^{s 1/2} verdween het Quechua langzaam en isoleerde ^{s 1} zich in verschillende zones van de regio Puna Jujefia en in de centrale regio Santiago de Estero.

Het gebruik van het Spaans als officiële taal in ons land ^{e 1} veronderstelt ^{e 2} een taalkundige eenwording. Dit voorkomt echter niet dat in veertien districten van de provincie Santiago de Estero het Quichua voordurend ^{e 1} mondeling wordt overgedragen van generatie op generatie met een provocerende houding voor ^{e 2} diegenen die de westelijke ^{e 1} waarden koesteren.

Tegenwoordig is de meerderheid van de mensen die Quichua spreken creools. Dat wil zeggen, afstammelingen van Europeanen en Afrikanen die geboren zijn in Amerika en hun rassen ^{e 1} vermengd hebben met de inheemse bevolking.

11 maluspunten / autonome tekstkwaliteit:
tekst laat zich wat moeizaam lezen, enkele onduidelijke passages, incorrecte grammaticale constructies, wat houterige stijl.

Appendix 3: de samenvatting op het SNEVT-examen

DE SAMENVATTING OP HET SNEVT-EXAMEN

Met het onderstaande wordt beoogd de kandidaten voor het SNEVT-examen meer inzicht te geven in de aard van het examen onderdeel Redactie/Samenvatting, hun hulp te bieden bij het maken van samenvattingen en hen te behoeden voor het maken van fouten.

1. Omschrijving van het examenonderdeel

Zoals bekend, bestaat het examenonderdeel Samenvatting uit het samenvatten van een gebruikstekst van ongeveer 1500 woorden (de brontekst) tot maximaal 500 woorden. De gebruikstekst kan o.a. zijn: een achtergrondartikel, een opiniërend stuk, een interview, een nota. De kandidaat krijgt de keuze uit twee bronteksten, een in het Nederlands en een in de vreemde taal. De kandidaat bepaalt zelf welke tekst hij als brontekst hanteert. De samenvatting wordt gemaakt in de andere taal. Maar let op: de beoordeling vindt altijd plaats op A-taalniveau!

2. De gebruiker en de consequenties voor de samenvatting

De beoogde (denkbeeldige) gebruiker is iemand die de taal van de brontekst niet kent, of niet de tijd heeft of de moeite wil nemen de gehele brontekst te lezen. Een samenvatting in zijn/haar taal moet derhalve een korte weergave van de brontekst zijn die zo duidelijk is dat hij/zij de brontekst niet hoeft te raadplegen. Dat heeft consequenties voor de opbouwen de inhoud van de samenvatting.

3. De opbouw van de samenvatting

Titel: De samenvatting begint met een titel die meteen duidelijk maakt waar het om gaat. (Dikwijls bevatten titels van de brontekst woordspelingen of verwijzingen, en die lenen zich niet vaak voor een letterlijke vertaling.) Het woord 'samenvatting' moet in de titel of in de inleidende zin voorkomen.

Voorbeeld:

"Samenvatting van 'Plowden's Progress' over onderwijshervormingen in Engeland"

Inleidende zin: Leid de samenvatting in met een zin waarin relevante gegevens over de brontekst staan, zoals: titel, bron, schrijver, teksttype, thema, doelstelling, aanleiding, context, enz.

Voorbeeld: 'Het achtergrondartikel met de titel 'Plowden's Progress' van de hand van de onderwijsredacteur van het Engelse weekblad *The Economist*, gepubliceerd op 14 januari 1997, biedt een historisch overzicht van de ontwikkelingen in het Britse primair onderwijs en geeft aan welke lessen hieruit getrokken kunnen worden. Aanleiding vormen de recente maatregelen van de Labourregering op onderwijsgebied.'

Thematische opbouw in alinea's: zie 4 onder Werkwijze

4. Werkwijze

Kies de brontekst. U kunt kiezen tussen het maken van een samenvatting in de vreemde taal en een in uw moedertaal. U wordt aangeraden te kiezen voor het schrijven in de moedertaal. Dat zal u gemakkelijker afgaan. Bovendien wordt de samenvatting altijd beoordeeld op A-taalniveau!

Lees de tekst helemaal door. Zo raakt u vertrouwd met het onderwerp.

Lees de tekst nogmaals door. Al gauw zullen enkele kenmerken van de brontekst u opvallen, zoals een al of niet samenhangende opbouw, expliciete structuren (strakke indeling in genummerde paragrafen) of impliciete, uitweidingen, onduidelijke tussenkopjes, enz.

Maak een organigram of schema. Stel vast wat het thema is of de thema's zijn. Bepaal vervolgens wat bij elk thema de subthema's zijn. Zoek dan subsubthema's op.

Het komt vaak voor dat een brontekst onsamenhangend van opbouw is, dat er veel herhalingen in voorkomen, dat er onlogische overgangen zijn, enz. Zou u in zo'n geval een lineair/chronologisch schema maken door de brontekst slaafs te volgen, dan kan het voor de gebruiker van de samenvatting moeilijk zijn die te begrijpen.

Schrijf nu de samenvatting aan de hand van het organigram of schema.

Denk daarbij aan de volgende punten:

- *Schrijf in een directe stijl.* Uw samenvatting is informatief, geeft de feiten uit de brontekst weer. Als de brontekst duidelijk een zeer eenzijdige, onjuiste of ironische weergave van de feiten bevat, kunt u dit als dat zo uitkomt aangeven met: 'Volgens de schrijver...', 'De schrijver meent ...', enz.
- *Gebruik niet meer alinea's dan nodig en gebruik, indien van toepassing, verbindingswoorden om het logische verband tussen de alinea's aan te geven.* Teveel alinea's veroorzaken onoverzichtelijkheid. Zonder verbindingswoorden, zoals 'echter', 'niettemin', is de samenhang vaak onduidelijk.
- *Markeer de alinea's.* Dit kan op twee manieren: 1. Laat na de inleidende zin een regel wit. De eerste alinea van de eigenlijke samenvatting begint aan de kantlijn. Bij elke volgende alinea inspringen. 2. Laat na elke alinea een regel wit. Bij elke alinea aan de kantlijn beginnen.
- *Schrijf in lopende tekst.* Een duidelijk en rustig tekstbeeld kan een helder begrip van de samenvatting ondersteunen. Maak geen gebruik van tekens als pijltjes, streepjes, nummers voor thema's, enz.
- *Laat minder belangrijke elementen weg.* Wees spaarzaam met het overnemen van elementen uit de brontekst, zoals tussenkopjes, voorbeelden, namen, getallen, citaten. Neem ze alleen over als ze een essentiële functie vervullen in de samenvatting
- *Leg onbekende begrippen kort uit.*
- *Voorbeeld:* 'Het 11-plus examen (een toelatingsexamen voor het voortgezet onderwijs in Engeland)'
- *Formuleer een goede afronding van uw samenvatting.* Probeer niet een conclusie op te nemen als die in de brontekst ontbreekt.

Controleer uw samenvatting op de volgende punten:

- *Duidelijkheid*
- *Grammaticale correctheid*
- *Stijl*
- *Spelling*
- *Juiste weergave van feiten, getallen, jaartallen, enz.*

Vermeld onderaan de samenvatting het aantal woorden.

5. Beoordeling

Bij de beoordeling wordt vooral gelet op de bruikbaarheid en doelmatigheid van de samenvatting. De tekst ondergaat twee beoordelingen: een beoordeling op autonome tekstkwaliteit, waarbij de samenvatting wordt beoordeeld als zelfstandig functionerend product, en een beoordeling op equivalentie, waarbij de samenvatting wordt vergeleken met de brontekst. Teneinde de objectiviteit te waarborgen werken de beoordelaars onafhankelijk van elkaar. Zij geven een cijfer voor de inhoud en een cijfer voor taalgebruik en stijl. Uiteraard moeten beide voldoende zijn.

6. Veelgemaakte fouten

- *onbegrijpelijke titel*
- voorbeeld: 'Plowden's Progressie' .
- *geen inleidende zin*
- *overnemen van tussenkopjes en andere onbelangrijke elementen*
- *lineaire!chronologische samenvatting van bronteksten met een zwakke structuur*
- *geen goede verbinding aanbrengen tussen de verschillende zinnen en alinea 's*
- *stukken letterlijk vertalen*
- *suggereren dat de samenvatting juiste argumenten of feiten bevat, door niet duidelijk te maken dat de schrijver van de brontekst subjectief is of onjuistheden schrijft.*
- *onjuist overnemen of interpreteren van feiten of meningen*
- *onduidelijke verwijzingen dm.v. persoonlijke voornaamwoorden als 'het' of 'zij', of elementen als 'ons land'*
- *geen overeenstemming in getal (h. v. het gebruik van 'het' als verwijzing naar een meervoudig zelfstandig naamwoord) of tijd (h. v. het door elkaar gebruiken van O.t.t. en o. v. t.) .*
- *teveel alinea's .*
- *teveel woorden (een sterke overschrijding van het voorgeschreven aantal woorden beïnvloedt het cijfer negatief)*
- *onjuist gebruik van realia (h. v. 'leerlingen op openbare scholen' als vertaling van 'public school pupils' of 'Hoogerechtshof' als vertaling van 'the High Cour')*

Bronnen:

Hogen, van R. (1997), *Praktische cursus samenvatten*.

Brochure uitgegeven door de SNEVT (1999), *Alles over het Nationale Examen Vertaler en het Nationale Examen Tolk*.

Herman Scholten

Voorzitter examensubcommissie SNEVT - Engels